

REPUBLIKA SLOVENIJA

SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA LOKALNO SAMOUPRAVO IN
REGIONALNO POLITIKO

Kotnikova 28, 1000 Ljubljana,
Tel: (01) 308-31-78 Fax: (01) 478-36-19

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Vrednotenje instrumenta Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009 s pripravo priporočil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3 v OP RČV

Končno poročilo

INFORMACIJE ZA OBJAVO

Ljubljana, 14. december 2009

Poročilo je bilo pripravljeno kot rezultat neodvisnega vrednotenja, ki ga je izvedla skupina evalvatorjev, delujoča v okviru podjetja PITIJA, Svetovanje d. o. o. Podjetje je bilo izbrano v okviru naročila male vrednosti, ki ga je izvedla Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

POVZETEK

Evalvacijsko poročilo je pripravljeno kot rezultat neodvisnega vrednotenja podjetja Pitija, svetovanje d. o. o., ki je bilo izbrano na osnovi javnega naročila po postopku zbiranja ponudb Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) JN 14/08.

Predmet javnega naročila je bilo vrednotenje osemnajstih operacij v okviru izvedenega javnega razpisa za sofinanciranje operacij, ki so se financirale v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 (OP RČV), razvojne prioritete Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, prednostne usmeritve Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti.

S pomočjo rezultatov vrednotenja namerava SVLR dvigniti kakovost, učinkovitost in doslednost pomoči iz skladov, hkrati pa izboljšati strategijo ter izvajanje operativnih programov.

Presečni datum vrednotenja je bil 10. november 2009.

Javni razpis in razpisna dokumentacija sta obsegala vse potrebne dokumente za pripravo vloge za javni razpis, vendar je bila zaradi združenosti v enem dokumentu dokumentacija nepregledna. Sklopi meril za ocenjevanje vlog so bili ustrezni, medtem ko so bili opisi nekaterih posameznih meril pomanjkljivi ali neustrezni. Spekter ocen je bil preširok, zaradi česar ločnice med posameznimi ocenami niso bile jasne.

Prijavni obrazci so bili v splošnem primerni in enostavni za izpolnjevanje. Kot pozitivno ocenjujemo k posameznim vprašanjem dodana navodila oz. pojasnila s konkretnimi primeri. V obrazcu "Dispozicija operacije" je manjkala tako posebna točka Opis aktivnosti z metodami in tehnikami za izvedbo aktivnosti ter njihova povezava z učinki (outputi) operacije kot tudi delovni in terminski načrt. Primerno pa bi bilo tudi natančneje opredeliti povezavo med operacijo, ki je bila predmet sofinanciranja, in krovnim projektom, ki je bil v večini primerov končni rezultat sofinancirane operacije. Razpisno dokumentacijo smo opredelili kot ustrezno, čeprav so bile izpuščene specifične družbene skupine (težko zaposljivi, mladostniki, starejši, ženske). Podali smo priporočilo, da se v naslednjih razpisih to ciljno skupino vključi. Poleg tega smo podali še 10 priporočil, s katerimi bi razpisno dokumentacijo lahko še izboljšali.

Vse operacije so imele zapisane namene in/ali cilje, vendar so ti včasih predstavljali že kar opis aktivnosti, drugič jih je bilo preveč, s čimer se je izgubil osnovni namen operacije, in podobno. Tudi opisi potreb ranljivih ciljnih skupin so bili zelo splošni in iz same dispozicije operacije se ni dalo razbrati povezave med potrebami ciljne skupine ter zapisanimi aktivnostmi operacije. Na podlagi opravljenih analiz smo ugotovili, da so izbrani upravičenci izvedli vse v predlogih operacij načrtovane aktivnosti in dosegli predvidene rezultate. V okviru posameznih operacij je prišlo do posameznih odstopanj, vendar ta niso vplivala na zmanjšan obseg doseženih rezultatov. Nasprotno, večina operacij je načrtovane rezultate preseгла, čeprav upravičenci o tem niso nikjer poročali. Pri nekaterih upravičencih je bilo iz dispozicije operacije težko potegniti ločnico med izvajanjem njihove redne dejavnosti in izvajanjem operacije.

Vsi izvajalci so bili zelo šibki pri postavljanju kazalnikov, ki so bili preobsežni in nerazumljivi. V mnogih primerih predmet merjenja ni bil jasen. Precej težav je ob pisanju vlog in izvajanju operacij povzročala tudi šibka kadrovska in finančna sposobnost upravičencev. Med

kratkoročnimi in dolgoročnimi kazalniki ni bilo smiselne povezave. V zvezi z doseganjem in spremljanjem učinkov in rezultatov smo tako podali 4 priporočila za izboljšanje. Za fazo implementacije v prihodnosti smo priporočili, da se predstavniki Ministrstva za kulturo udeležujejo ključnih dogodkov, ki se odvijajo v okviru operacij. Za poročanje pa smo priporočili, da se upravičence opozori, naj v vmesnih in končnem poročilu poročajo o presežkih učinkov.

Strokovna komisija je ocenila 34 pravočasno prispelih in ustrezno predloženih ter popolnih vlog. Pogodbe so bile sklenjene z osemnajstimi upravičenci, medtem ko se je izvajalo le 17 operacij. Največji delež je bil odobren za invalide, in sicer 540.230,03 € oziroma 36,6 % celotne vrednosti odobrenih nepovratnih sredstev. Ranljivi skupini pripadnikov drugih etničnih skupin in priseljencev (Srbov, Bošnjakov, Črnogorcev in Makedoncev) je bilo v okviru štirih operacij dodeljenih 315.070,42 € oziroma 21,35 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev. Ena izmed teh operacij se ni izvajala. V času vrednotenja so se izvajale še tri operacije, ki so bile namenjene pripadnikom romske etnične skupnosti. Njihova skupna vrednost je znašala 232.468,88 €, kar je predstavljalo 15,8 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev. Pet operacij v skupni vrednosti 388.139,41 € oziroma 26,3 % odobrenih nepovratnih sredstev je bilo namenjenih večim ciljnim skupinam.

V različne aktivnosti operacij je bilo v okviru 17 operacij vključenih 500 oseb iz ciljnih skupin. Izmed teh je bilo 220 žensk in 132 mladih. Največ udeležencev je bilo invalidov (277 oseb), sledili so jim priseljenci (115 oseb) in Romi (106 oseb). Za dva udeleženca ni bilo znano, kateri ranljivi skupini pripadata. Izmed priseljencev je bilo največ Bošnjakov (53 oseb), sledili so jim Srbi (16 oseb), Hrvati (7 oseb), Albanci (5 oseb), drugi (5 oseb) in Makedonca (2 osebi). Za 27 priseljencev nismo uspeli dobiti podatkov, iz katere države prihajajo. Skupaj je bilo ustvarjenih 11 delovnih mest. Zaposlitev je dobilo 10 moških in 1 ženska.

Vseh 17 operacij, ki so se izvajale v okviru vrednotenega instrumenta, je vsebovalo aktivnosti, ki so sledile ciljem povečevanja socialne vključenosti ranljivih ciljnih skupin in zagotavljanja enakih možnosti za diskriminirane. Operacije so bile usmerjene predvsem v dva glavna tipa aktivnosti, in sicer v usposabljanje pripadnikov ranljivih družbenih skupin ter v zaposlovanje pripadnikov ranljivih družbenih skupin. Glede na to, da kazalniki v OP RČV merijo uspešnost celotne četrte razvojne prioritete, težko ugotavljamo, ali je bil doprinos tretje prednostne usmeritve zadovoljiv ali ne. Vsebine, ki izhajajo iz OP RČV, so bile uspešno pokrite in iz operacij izhajajo tudi dobri učinki.

Pomemben del vrednotenja so predstavljali odzivi, ki smo jih od udeležencev, mentorjev in zaposlenih pridobili na podlagi vprašalnikov. Udeleženci so se do vsebin operacij opredelili zelo pozitivno. Programi usposabljanj in druge aktivnosti operacij so bili za udeležence koristne. Večina udeležencev je menila, da so bile aktivnosti operacij prilagojene njihovim potrebam in da jim je bil všeč skupinski pristop k delu. Tudi mentorji in zaposleni so menili, da so bili programi usposabljanj za udeležence koristni.

Operacije dobre prakse smo izbirali na osnovi treh elementov, in sicer inovativnosti operacij, dodane vrednosti operacij in usmerjenosti operacij v potrebe ciljne ranljive skupine. Med vsemi operacijami bi kot primer dobre prakse izpostavili dve operaciji, saj izpolnjujeta zahteve omenjenih kriterijev. To sta **Kultegracija – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti** in **Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev**.

Že sam instrument je bil namenjen tistim ciljnim skupinam, ki so bile diskriminirane in niso imele zagotovljenih enakih možnosti. Enake možnosti med spoloma v razpisu niso bile posebej omenjene. V aktivnosti operacij je bilo vključeno načelo inovativnosti. Večino elementov inovativnosti smo zasledili v individualnih, potrebam posamezne ciljne skupine

prilagojenih načinov dela in metodah, spodbujanju potencialov posameznikov ipd. Načelo transnacionalnosti se v obliki skupnih prijav s partnerji iz večih držav ni upoštevalo. Operacije je prijavljala le po en upravičenec s sedežem v Republiki Sloveniji. S programi povečevanja zaposljivosti brezposelnih, uporabo prilagodljivih oblik zaposlovanja in vseživljenjskega učenja, povečevanjem prilagodljivih oblik zaposlovanja in intenzivnejšim delom s težje zaposljivimi osebami instrument prispeva tudi k doseganju Lizbonske strategije.

Instrument 'Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009' je bil v splošnem uspešen. Voden in upravljan je bil učinkovito. Ministrstvo za kulturo je vlogo posredniškega telesa odigralo učinkovito.

Podali smo tudi 2 predloga v razmislek. Nanašata se na priznavanje potnih stroškov kot upravičenih in možnost prijave partnerskih operacij.

EXECUTIVE SUMMARY

The evaluation report has been prepared as a result of an independent operational assessment by the company Pitija, svetovanje d.o.o., selected in a public procurement tender procedure managed by the Government Office for Local Self-Government and Regional Policy (GOSP) No. 14/08.

The object of the public procurement was an operational evaluation of eighteen operations resulting from an open call for proposals for co-financing operations (the instrument), financed under the Operational Programme for Human Resource Development for the Period 2007 – 2013 (OP HRD), Priority Axis *'Equal opportunities and reinforcing social inclusion'*, Activity Field *'Increased employability of vulnerable groups in the field of culture and support to their social inclusion'*.

With the results of this evaluation, the GOSP intends to raise the quality, effectiveness and consistency of EU Structural Funds' assistance, and improve the strategy and implementation of Operational Programmes.

The evaluation cut-off date is 10th November 2009.

The open call for proposals and application form included all the necessary documents that were needed for the submission of the application. However, all the documents were joined in one file, which were not clearly ordered. The sets of criteria for evaluation of applications were appropriate, but the descriptions of specific criteria were incomplete or inadequate. The grading spectrum was too broad and as a result, distinctions between grades were blurred.

The application form was generally suitable and simple to complete. We commend the added explanations and clarifications with concrete examples of answers to specific questions. The form *"Operation's plan"* lacked a specific item for the description of activities, with methods and techniques for their fulfilment, and the link to outputs of the operation. Work and time plans were missing as well. It would be appropriate to specify the link between the operation that is co-financed, and a so-called 'umbrella' project that is not co-financed, but which in most cases was the final step at the end of the co-financed operation. The application form was recognized as suitable, despite the lack of specific social group as a target group (young facing difficulties in obtaining a job, senior citizens and women). We recommend the inclusion of specific social groups in future open calls for proposals. In addition, we have included 10 further recommendations for possible improvements of the application form.

All operations had stated goals and/or objectives. However, in some cases these included descriptions of activities, and in others there were too many objectives and the general focus was lost. Descriptions of needs of vulnerable target groups were rather general and lacking specificity. From the operation plans, it was not possible to identify the connection between the needs of target groups and operation activities. The analysis undertaken confirmed that the beneficiaries had implemented all planned activities and had achieved the envisaged outcomes. In some operations, changes to activities had been made, but these did not influence the achievement of outcomes. On the contrary, most operations exceeded the envisaged outcomes, even though beneficiaries did not report this. In some cases, it was difficult to distinguish between regular activities of the beneficiary and operation activities from the plan.

All beneficiaries were weak in setting indicators of achievement, which were extensive and difficult to understand. Often, the object of measurement was not clear. There was no clear connection between short-term and long-term indicators. Inadequate human and financial resources of the beneficiaries caused problems in the preparation and implementation phases of the operations. Four recommendations are given for improving the achievement and monitoring of outputs and outcomes. For the implementation phase in the future, we recommended that representatives of the Ministry of Culture attend key events that are organised as part of operation activities. For the reporting phase, we recommended that outcomes surpassing those planned should be reported to the beneficiaries.

The expert committee assessed 34 applications, which were complete and submitted on time. Contracts were signed with 18 beneficiaries that had received a satisfactory score, although only 17 operations were implemented. The biggest share was approved for disabled people, with 540,230.03 € or 36.6 % of funds allocated to operations for disabled people. For the target group '*Other ethnic groups and immigrants*' (Serbs, Bosnians, Montenegrins and Macedonians) four projects were approved with an overall value 315,070.42 € or 21.35 % of the grant. One of them was not implemented. At the time of the evaluation, three operations for members of the Roma ethnic community were still in the implementation phase. Their overall value was 232,468.88 €, which represented 15.8 % of all allocated funds. Five operations, valued 388,139.41 € or 26.3 % of the grant, targeted more vulnerable social groups.

In the different activities of the 17 operations, 500 people from target groups participated. Of those, 220 were women and 132 young people. The most participants were disabled people (177 persons), followed by immigrants (115 persons) and Roma people (106 persons). For two participants, it was not possible to establish to which target group they belonged. In the group of immigrants, for 27 people there was no information about the country of origin, but for the rest Bosnians (53 persons) prevailed, followed by Serbs (16 people), Croats (7 people), Albanians (5 people), others (5 people) and Macedonians (2 persons). Altogether, 11 people were employed, 10 men and one woman.

Activities of all 17 operations that were implemented within evaluated instrument, included measures to increase the social inclusion of vulnerable groups and provide equal opportunities for discriminated people. Operations were orientated towards two main activities: (i) training and (ii) employment of members of vulnerable social groups. We could not use the indicators in the OP HRD to measure success of the projects under the 3rd Activity Field because they refer to the whole 4th Priority Axis. However, the contents set in the OP HRD were successfully covered and good outputs were derived from operations.

An important part of the evaluation was information gathered from questionnaires that were distributed to participants, mentors and employees. Participants assessed operation contents positively and found training programmes and other activities useful. The majority of participants believed that activities had been adapted to their specific needs and they liked the team approach to work. Mentors and employees agreed with the usefulness of programmes for participants.

Determination of good practice operations was based on three criteria, namely innovation, added value and orientation to the needs of the targeted vulnerable group. Of all the operations, two comply with the above criteria. These are *KulTEGRACIJA – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti* ('*Cultegration*' – social inclusion of cultures of ethnic groups and Roma community) and *Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev* (Inclusion of Roma people in public life through media).

The instrument focused on target groups that were discriminated and whose equal opportunities were not guaranteed. Gender equality was not specifically mentioned in the call for proposals. The principle of innovation was included in the activities of operations. The most elements of innovation were recognised in methods of approach oriented to individual or specific target groups, and encouragement of the individual's potential. The principle of trans-nationality, in the form of partnership application with partners from different countries, was not taken into account. All operations were applied by a single beneficiary established in the Republic of Slovenia. The instrument contributes to the achievement of the goals of the Lisbon strategy, with programmes for increasing employability of unemployed, application of adaptive forms of employment and lifelong learning, increasing the number of adaptive forms of employment and intensive work with people facing difficulties in obtaining a job.

Generally, the instrument *'Open call for selection of development projects for raising employability of vulnerable social groups in the field of culture and support to their social inclusion in the years 2008-2009'* was successful. It was managed efficiently. The Ministry of Culture performed the role of intermediate body effectively.

Two points are submitted for consideration, the recognition of travel costs as eligible expenses, and enabling the possibility of partner-lead operations.

KAZALO

2. SEZNAM KRATIC.....	XI
3. UVODNO POJASNILO	1
4. METODOLOŠKI PRISTOP	2
4.1 TRAJANJE IN LOKACIJA	2
4.2 PREDMET VREDNOTENJA	2
4.3 VSEBINA VREDNOTENJA	3
4.4 NAČIN IZVEDBE VREDNOTENJA	4
4.5 VIRI PODATKOV	5
5. UČINKOVITOST IZVAJANJA INSTRUMENTA.....	6
5.1 ANALIZA RAZPISNE DOKUMENTACIJE	6
5.2 VODENJE IN UPRAVLJANJE INSTRUMENTA, KI GA IZVAJATA POSREDNIŠKO TELO IN ORGAN UPRAVLJANJA	9
6. USPEŠNOST INSTRUMENTA Z VIDIKA CILJNE RANLJIVE SKUPINE.....	11
6.1 ANALIZA USPEŠNOSTI POKRIVANJA POTREB CILJNIH RANLJIVIH SKUPIN ..	11
6.2 ANALIZA VPRAŠALNIKOV.....	16
6.3 SKUPNE ZNAČILNOSTI PROJEKTOV.....	22
6.4 POTENCIALI DOBRIH PRAKS	24
7. USPEŠNOST PRI DOSEGANJU CILJEV NA RAVNI PREDNOSTNE USMERITVE OP RČV – DVIG ZAPOSLEJIVOSTI RANLJIVIH DRUŽBENIH SKUPIN NA PODROČJU KULTURE IN PODPORA NJIHOVI SOCIALNI VKLJUČENOSTI.....	29
8. USPEŠNOST PRI DOSEGANJU HORIZONTALNIH CILJEV OZIROMA TEMELJNIH NAČEL	34
9. ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA.....	38
9.1 FAZA NAČRTOVANJA IN FAZA OPERACIONALIZACIJE	38
9.2 FAZA IMPLEMENTACIJE	41
PRILOGA 1 – PRIMERI POSLANIH VPRAŠALNIKOV ZA ANALIZO POSAMEZNIH PROJEKTOV.....	42
PRILOGA 2 – SEZNAM OPRAVLJENIH RAZGOVOROV	49
PRILOGA 3 – FOTOGRAFIJE NEKATERIH DOGODKOV IZ PROJEKTOV	60

1.1 KAZALO SLIK

Slika 1: Graf, ki prikazuje višino dodeljenih sredstev po ciljnih skupinah.	13
Slika 2: Graf, ki prikazuje vrednost prijavljenih in odobrenih projektov.....	13
Slika 3: Graf, ki prikazuje vrednost prijavljenih projektov in projektov, ki so bili odobreni in se izvajajo za pripradnike ciljne skupine priseljencev.	14
Slika 4: Graf, ki prikazuje število prijavljenih projektov in projektov, ki so bili odobreni in se izvajajo za pripadnike ciljne skupine priseljencev.	15
Slika 5: Graf, ki prikazuje prijavljene in odobrene projekte glede na organizacijo prijavljenih	15
Slika 6: Graf, ki prikazuje število ponovno prijavljenih in uspešnih projektov v letu 2009.	16
Slika 7: Graf, ki prikazuje število vključenih oseb v projekte upravičencev in število izpolnjenih vprašalnikov.	18
Slika 8: Graf, ki prikazuje odstotek vprašanih pripadnikov ciljnih skupin, ki se strinjajo s posamezno trditvijo.	19
Slika 9: Graf, ki prikazuje mentorje, glede na spol.	20
Slika 10: Graf, ki prikazuje storitve mentorjev.	20
Slika 11: Graf, ki prikazuje odstotek vprašanih mentorjev, ki se strinjajo s posamezno trditvijo.	21
Slika 12: Število pripadnikov ciljnih skupin, udeleženih v projektih.	31
Slika 13: Število udeleženih priseljencev glede na njihovo narodnost.	31

1.2 KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Seznam projektov in njihova vrednost	2
Preglednica 2: Aktivnosti vrednotenja	4
Preglednica 3: Seznam projektov, namenjenih posameznim ciljnim skupinam, in njihova vrednost.	11
Preglednica 4: Število prijavljenih in odobrenih projektov glede na organizacijo prijavljenih	15
Preglednica 5: Število vključenih oseb v projekte upravičencev in število izpolnjenih vprašalnikov.	17
Preglednica 6: Elementi inovativnosti v posameznih projektih.	24
Preglednica 7: Elementi dodane vrednosti posameznih projektov.	25
Preglednica 8: Elementi usmerjenosti v potrebe ciljne skupine posameznih projektov.	26
Preglednica 9: Vrednosti kazalnikov doseganja specifičnih ciljev OP RČV.	30
Preglednica 10: Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti.	32
Preglednica 11: Sodelujoči v projektu glede na spol in vlogo.	35

2. SEZNAM KRATIC

Kratica	Razlaga
NVO	Nevladna organizacija
OP RČV	Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013
SVLR	Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko
MK	Ministrstvo za kulturo
ESS	Evropski socialni sklad
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
EKP	Evropska kohezijska politika
OU	Organ upravljanja

3. UVODNO POJASNILO

Evalvacijsko poročilo je pripravljeno kot rezultat neodvisnega vrednotenja podjetja Pitija, Svetovanje d. o. o., ki je bilo izbrano na osnovi javnega naročila po postopku zbiranja ponudb Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (v nadaljevanju SVLR) JN 14/08.

Predmet javnega naročila je bilo vrednotenje osemnajstih projektov/operacij v okviru izvedenega javnega razpisa za sofinanciranje projektov, ki so se financirali v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 (v nadaljevanju OP RČV), razvojne prioritete Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, prednostne usmeritve Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti, instrumenta OP13.2.4.3.01 Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti in socialne vključenosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture.

SVLR namerava s pomočjo rezultatov vrednotenja dvigniti kakovost, učinkovitost in doslednost pomoči iz skladov, hkrati pa izboljšati strategijo ter izvajanje operativnih programov zaradi posebnih strukturnih težav, ki vplivajo na države članice oziroma regije. Pri tem mora upoštevati cilje trajnostnega razvoja, ustrezno zakonodajo Skupnosti o vplivih na okolje in strateško okoljsko presojo ter zagotavljanje enakih možnosti za vse prebivalce, posebno še za ranljive skupine in socialno izključene ali ogrožene.

Vrednotenje je obsegalo naslednje vsebinske sklope:

1. **Vrednotenje ustreznosti projektov** z vidika prispevka k socialni vključenosti oseb iz ciljnih skupin, z vidika večanja usposobljenosti koristnikov in z vidika večanja možnosti za zaposljivost predstavnikov izbranih ciljnih skupin
2. **Vrednotenje uspešnosti pri doseganju zastavljenih ciljev OP RČV**
3. **Vrednotenje učinkovitosti sistema izvajanja pri zagotavljanju uspešnosti programa** z vidika načrtovanja, izvajanja in spremljanja projektov

Vrednotenje je sestavljeno iz petih delov:

1. Učinkovitost izvajanja instrumenta
2. Uspešnost instrumenta z vidika ciljne ranljive skupine
3. Uspešnost pri doseganju ciljev na ravni prednostne usmeritve OP RČV – Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti
4. Uspešnost pri doseganju horizontalnih ciljev oziroma temeljnih načel
5. Zaključki in priporočila

4. METODOLOŠKI PRISTOP

4.1 TRAJANJE IN LOKACIJA

Naročnik vrednotenja je bil SVLR. Vrednotenje se je izvajalo med oktobrom in decembrom 2009¹. Presečni datum vrednotenja je 10. november 2009. Lokacija izvedbe vrednotenja je bila Republika Slovenija.

4.2 PREDMET VREDNOTENJA

Predmet vrednotenja je bilo osemnajst projektov/operacij, ki so se financirali v okviru OP RČV, razvojne prioritete Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, prednostne usmeritve Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti. Projekti so bili izbrani na javnem razpisu za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti in socialne vključenosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture.

Preglednica 1: Seznam projektov in njihova vrednost

št.	naslov projekta	vrednost
1	ZAPOSLOVANJE IN USPOSABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH TER VKLJUČEVANJE V ŠIRŠE DRUŽBENO OKOLJE PREKO SODOBNE IN TRADICIONALNE UMETNOSTI	57.907,78 €
2	KULTEGRACIJA – SOCIALNO VKLJUČEVANJE KULTUR ETNIČNIH SKUPIN IN ROMSKE SKUPNOSTI	66.711,11 €
3	PANONSKA VAS – USPOSABLJANJE INVALIDOV ZA DELA NA PODROČJU OHRANJANJA IN KREATIVNE UPORABE KULTURNE DEDIŠČINE	99.055,56 €
4	VKLJUČEVANJE ROMOV V JAVNO ŽIVLJENJE PREKO MEDIJEV	55.183,33 €
5	KOVČEK SVETLOBE IN NOSTALGIČNI ZVOKI LAJNE; ULIČNO GLEDALIŠČE – KULTURNO-PODJETNIŠKA PRILOŽNOST NA MOJEM DVORIŠČU Z MOJO KULTURO	100.000,00 €
6	ZAPOSLOVANJE, PODPORA IN USPOSABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH ZA DELO S SPLETNO TELEVIZIJO	99.744,00 €
7	TEORIJA IN PRAKSA; USPOSABLJANJE ZA MENEDŽMENT V KULTURI IN UMETNIŠKIH POKLICIH	57.150,52 €
8	BOŠNJAKI MED NAMI – USPOSABLJANJE ZA SOŽITJE KULTUR	78.523,04 €
9	USPOSABLJANJE OSEB S POŠKODBO GLAVE ZA IZVAJANJE IN ZAPOSLOVANJE NA PODROČJU KULTURE	84.979,36 €
10	IDA – IZOBRAŽEVANJE RANLJIVIH SKUPIN ZA DELO NA AVDIOVIZUALNEM PODROČJU	83.166,67
11	ŠOLA DOKUMENTARNEGA FILMA – MOJA DIGITALNA	91.629,60 €

¹ Poročilo sta pripravili Tatjana Božinac Mohorčič in Vanja Hazl.

	ZGODBA	
12	ROMANO BARVALIJE – ROMSKO BOGASTVO	88.063,33 €
13	KULT – MEDIA, USPOSABLJANJE PRIPADNIKOV RANLJIVIH SKUPIN NA PODROČJU MEDIJEV, KULTURE V MEDIJIH, KULTURNIH DOGODKOV TER NA RAZLIČNIH PODROČJIH KULTURNEGA MENEDŽMENTA	81.111,11 €
14	GLASBENO-KULTURNE DELAVNICE ZA ROMSKE POLPROFESIONALNE GLASBENIKE	89.222,22 €
15	BOŠNJAŠKA KULTURA V SLOVENIJI – OD PROSTOVOLJSTVA K PROFESIONALIZACIJI	64.917,78 €
16	SREDIŠČE ZA KULTURO AVTIZMA	98.698,44 €
17	MEDKULTURNO KOMUNICIRANJE IN USTVARJALNOST KOT OSNOVA NOVE KULTURNE SAMOZAVESTI SRBSKE SKUPNOSTI V SLOVENIJI TER RAZŠIRJANJE PROSTORA KULTURNEGA DIALOGA MED SLOVENIJO IN SRBIJO	80.000,00 €
18	VAJA DELA MOJSTRA	99.848,89 €

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

4.3 VSEBINA VREDNOTENJA

Namen evalvacijskega poročila je, da se SVLR celovito predstavi izvajanje izbranih osmnajstih projektov. V poročilu bodo izpostavljene glavne slabosti in prednosti pri izvajanju projektov z namenom, da bi se slabosti odpravile ali vsaj omilile, prednosti pa upoštevale pri načrtovanju novih razpisov.

Vrednotenje je usmerjeno na naslednje štiri najpomembnejše sklope:

- **Vrednotenje ustreznosti projektov**
- **Vrednotenje uspešnosti pri doseganju zastavljenih ciljev OP RČV**
- **Vrednotenje učinkovitosti sistema izvajanja pri zagotavljanju uspešnosti programa**
- **Zaključki in priporočila**

V okviru **vrednotenja ustreznosti projektov** bomo njihovo ustreznost vrednotili z vidika prispevka k socialni vključenosti oseb iz ciljnih skupin, z vidika večanja usposobljenosti koristnikov in z vidika večanja možnosti za zaposljivost predstavnikov izbranih ciljnih skupin.

V okviru **vrednotenja uspešnosti pri doseganju zastavljenih ciljev OP RČV** nas bo predvsem zanimalo, v kolikšni meri so se dosegli cilji, zastavljeni v OP RČV. Ker se uspešnost meri s pomočjo zastavljenih kazalnikov, bomo preverili, koliko so načrtovane ciljne vrednosti kazalnikov dosežene. Preučili bomo razpisno in projektno dokumentacijo, preverili usklajenost ciljev projektov s programskimi cilji ter izpostavili glavne vsebinske ali izvedbene prednosti in pomanjkljivosti posameznih projektov. Podali bomo ugotovitve o realiziranih učinkih in doseženih rezultatih ter izpostavili prispevke posameznih projektov pri doseganju ciljev OP RČV. Preučili bomo, na kakšen način so se horizontalni cilji upoštevali pri načrtovanju in kako so se spremljali pri izvajanju projektov.

V okviru **vrednotenja učinkovitosti sistema izvajanja pri zagotavljanju uspešnosti programa** bomo preverili različne vidike načrtovanja, izvajanja in spremljanja projektov, izpostavili pomanjkljivosti ter podali priporočila za spremembe.

Priporočila bodo razdeljeva v dva glavna sklopa, in sicer priporočila, ki bodo osredotočena na fazo načrtovanja in operacionalizacije prihodnjih instrumentov in razpisov, ter priporočila, ki bodo usmerjena na fazo izvajanja obravnavanega javnega razpisa.

4.4 NAČIN IZVEDBE VREDNOTENJA

Vrednotenje smo izvedli v devetih korakih, kot jih prikazuje tabela spodaj.

Preglednica 2: Aktivnosti vrednotenja

Storitev/produkt
Priprava metodologije in načrta izvedbe vrednotenja
Uvodni sestanek s predstavniki SVLR in Ministrstva za kulturo (MK)
Pregled in analiza dokumentov
Izvajanje razgovorov ter izvedba ankete med udeleženci, mentorji in zaposlenimi
Analiza in sinteza odgovorov anketnih vprašalnikov
Finalizacija osnutka poročila
Osnutek poročila, posredovan v pregled (v elektronski različici) na SVLR in MK
Čas za pripravo in posredovanje komentarjev
Finalizacija poročila, vključno z lektoriranjem ter pripravo povzetkov v slovenskem in angleškem jeziku
Posredovanje poročila na SVLR (v elektronski različici)

V prvem koraku bomo pripravili metodološki okvir vrednotenja in ga na skupnem uvodnem sestanku predstavili predstavnikom SVLR in MK. Nadaljevali bomo s pregledom ter analizo podatkov in informacij. Informacije in podatke bomo zbirali na dva načina, in sicer na osnovi razpoložljivih dokumentov ter z razgovori s posameznimi projektnimi vodji in predstavniki posredniškega telesa na MK ter organu upravljanja (v nadaljevanju OU). Razgovore bomo opravljali s pomočjo standardiziranih vprašalnikov, ki jih bomo vsebinsko predstavili na uvodnem sestanku. Pridobljene podatke iz različnih virov bomo analizirali, obdelali in pripravili sintezo. Ob finalizaciji osnutka evalvacijskega poročila bomo ustrezne odgovorne osebe na SVLR in MK seznanili z ugotovitvami in priporočili vrednotenja ter upoštevali njihove pripombe. Osnutek poročila bo na SVLR in MK poslan v pregled. Končno poročilo bo vsebovalo povzetke v slovenskem in angleškem jeziku.

Če želimo celovito ovrednotiti učinkovitost instrumenta za navedene ciljne skupine oziroma končne koristnike, jih moramo v vrednotenje zajeti, pri čimer nas bo zanimala usposobljenost udeležencev (končnih koristnikov) za zaposljivost (dvig zaposljivosti). Zato je pomembno, da se v vrednotenje zajame vse upravičence (18), vsaj 5 % trenerjev/predavateljev na usposabljanjih in tudi vsaj 10 % udeležencev usposabljanj. Medtem ko se bo upravičence obravnavalo z osebnimi razgovori (intervjuji), bomo trenerje in udeležence v vrednotenje vključili na osnovi vprašalnikov, ki jim bodo posredovani v elektronski obliki.

4.5 VIRI PODATKOV

Izvajalec je informacije pridobival iz naslednjih virov:

- OP RČV
- objavljen javni razpis in razpisna dokumentacija
- vloge na javni razpis
- razgovori s predstavniki upravičencev in posredniškega telesa.

5. UČINKOVITOST IZVAJANJA INSTRUMENTA

Učinkovitost izvajanja instrumenta smo preverili z dveh vidikov, in sicer z vidika vrednotenja razpisne dokumentacije in postopkov ter z vidika učinkovitosti vodenja in upravljanja instrumenta.

5.1 ANALIZA RAZPISNE DOKUMENTACIJE

Javni razpis in razpisna dokumentacija sta obsegala vse potrebne dokumente za pripravo vloge na javni razpis.

Vendar pa so razpis, navodila za pripravo vloge, dispozicija projekta in obrazci, ki jih je potrebno priložiti k dispoziciji projekta, združeni v enotnem dokumentu. To je zelo obsežen dokument (56 strani), ki je nepregleden, saj združuje štiri samostojne, čeprav tudi med seboj povezane sklope. Prvi del (javni razpis in navodila za pripravo vloge) je namenjen splošni predstavitvi razpisa, njegovega namena in ciljev ter podrobnejši obrazložitvi za upravičence, ki vsebuje pojasnila o upravičenosti projektne ideje ter pomoč pri pripravi dispozicije projekta. Drugi del je sestavljen iz potrebnih prijavnih obrazcev, ki predstavljajo splošno predstavitev prijavitelja in njegovo obvezo, da izpolnjuje in sprejema razpisne pogoje. Tretji del predstavlja predstavitev projekta samega (projektna dispozicija), ki pa ne vključuje finančne predstavitve, saj se finančni načrt projekta nahaja v prilogi. Zadnji del predstavljajo priloge, kot so pogodba, označba kuverte in podobno. V tem delu se ponovno pojavlja obrazložitev stroškov in navodila za izpolnjevanje finančnega načrta projekta, ki bi bolj smiselno sodila v prvi del – navodila za pripravo vloge.

Predmet javnega razpisa je bilo sofinanciranje **razvojnih** projektov, ki so bili skladno z OP RČV namenjeni krepitvi usposobljenosti, zaposlovanju in dvigu zaposljivosti ranljivih ciljnih skupin na področju kulture, in sicer:

- usposabljanju pripadnikov ranljivih skupin na področju kulture, da bi se dvignila njihova zaposljivost
- usposabljanju posameznikov v podpornih institucijah, ki skrbijo za kulturno dejavnost ranljivih ciljnih skupin oziroma njihovih pripadnikov
- zaposlovanju pripadnikov ranljivih ciljnih skupin na področju kulture
- zaposlovanju pripadnikov v podpornih institucijah, ki skrbijo za kulturno dejavnost ranljivih skupin oziroma njihovih pripadnikov

Razpis je bil namenjen naslednjim ciljnim ranljivim skupinam:

- pripadniki madžarske ali italijanske narodne skupnosti
- pripadniki romske skupnosti
- pripadniki različnih manjšinskih etničnih skupin in priseljenci
- invalidi

Tokratni razpis ni eksplicitno vključil specifične družbene skupine (težko zaposljivi mladostniki, starejši in ženske), ki je sicer v OP predvidena..

Cilji javnega razpisa pa so predvideli širši namen javnega razpisa, kot je bil razviden iz predmeta, saj so bili osredotočeni na mobilizacijo, motivacijo in proaktivacijo delovanja posameznikov iz ranljivih družbenih skupin, da bi dosegli njihovo večjo socialno vključenost

in zaposljivost ter okrepili administrativno usposobljenost in profesionalnost delovanja zaposlenih v organizacijah, ki delujejo na področju kulture.

Upravičeni prijavitelji

Upravičeni prijavitelji so bile nevladne organizacije (v nadaljevanju NVO), ki so nepridobitne pravne osebe zasebnega prava (društvo, zavod, ustanova) s cilji in vrednotami, ki služijo delovanju v javnem življenju v dobro družbe kot celote. Drugi pogoj je bil zapisan presplošno in je dopuščal zelo različne interpretacije. Glede na zgornjo opredelitev celo ni nujno, da je bil upravičeni prijavitelj organizacija, ki deluje na področju kulture oziroma izhaja iz ciljne ranljive skupine.

Upravičene dejavnosti in opredelitev krovnega projekta

Navedene upravičene dejavnosti so bile vezane na »krovni projekt«, za izvedbo katerega je bil potreben »podporni projekt« usposabljanja in zaposlovanja, podprt v okviru tega razpisa.

Opredelitev krovnega projekta je bila zelo splošna (projekt s področja kulturnih dejavnosti, čigar aktivnosti niso upravičene do sofinanciranja iz tega razpisa). Primerno bi bilo opredeliti še dodatne pogoje ali kriterije krovnega projekta, npr. pomembnost krovnega projekta za razvoj nekega področja kulture ali celo za socialno vključenost ranljivih skupin na področju kulture, pripravljenost projekta (na primer projekt je že v izvajanju in ima potrjeno finančno konstrukcijo ipd.) Presplošna opredelitev krovnega projekta lahko v praksi pomeni, da vrednost oz. pomembnost podpornega projekta preraste sam krovni projekt ali da je prijavitelj krovni projekt zasnoval zaradi izpolnjevanja pogojev tega razpisa. V predstavitvi na informativni delavnici piše: »Premislite, kateri pomemben/velik/razvojni projekt s področja kulture želite izpeljati.« To pa je možno interpretirati tudi tako, da takšen projekt sploh ne obstaja oziroma še ni razpisan.

Iz analize izbranih projektov je razvidno, da so bili krovni projekti :

- velike zaključne prireditve podpornega projekta
- ena od rednih dejavnosti upravičenca
- eden od obstoječih projektov, ki jih izvaja upravičenec

Iz razpisa in razpisne dokumentacije kakor iz tudi analize projektne dokumentacije izbranih projektov ni bilo možno razbrati povezanosti in razmejitev med »krovnim projektom« in »podpornim projektom«, saj v projektih dispozicijah ni bilo dovolj podatkov o tem, kdaj so krovni projekti nastali (npr. ali so bili že v teku, ko so prijavitelji pripravljali prijavo na razpis), kakšna je njihova pomembnost oziroma na osnovi česa so nastali, kdo jih podpira, ali so projekti partnerstev, kdo jih financira, kakšnega finančnega obsega so krovni projekti v primerjavi s podpornimi projekti ter kakšen je način spremljanja doseganja rezultatov krovnih projektov in prispevkov podpornega projekta k rezultatom krovnega projekta.

Merila ocenjevanja

Navedeni sklopi meril za ocenjevanje vlog so ustrezni, medtem ko so opisi nekaterih posameznih meril pomanjkljivi ali neustrezni. Primeri:

Merilo 1.1: Nameni in cilji projekta so jasni, transparentni in odražajo zaznano inovativnost ideje projekta.

Jasnost in transparentnost ciljev projekta (ali bolje ustreznost ciljev) bi bilo smiselno ugotavljati v povezavi s krovnim projektom, zaradi katerega se je podporni projekt prijavljal. Ocenjevanje zaznane inovativnosti ideje projekta pa je izrazito subjektivne narave, kar znižuje objektivnost ocenjevanja. Inovativnost projektov se je ocenjevala le v merilih, medtem ko se niti v prijavnem obrazcu in navodilih niti v samem razpisu inovativnost ni poudarjala.

Merilo 1.2: Potrebe ciljne skupine so jasno opredeljene, argumentacija razlogov za prijavo je kvalitetna.

Projekt naj bi izhajal iz potreb, ki so vezane na uresničitev krovnega projekta in konkretnih potreb vključenih ranljivih skupin. Da bi se izognili prijavam, ki so motivirane predvsem s pokrivanjem plač zaposlenih, bi bilo primerneje ocenjevati utemeljenost potreb kot pa kvaliteto argumentacije razlogov za prijavo.

Merilo 4.1: Ocena razčlenitve, medsebojne povezanosti in transparentnosti načrtovanih aktivnosti.

Ni povsem razumljivo, kaj je mišljeno s transparentnostjo in razčlenitvijo. Predvidevamo, da naj bi bile aktivnosti dovolj podrobno in konkretno zapisane.

Sklopi meril 2 in 3 govorijo o kratkoročnih in dolgoročnih rezultatih in niso v skladu s terminologijo, ki je uporabljena v OP RČV – učinki (outputi), rezultati (results) in vplivi (impact).

Vsa merila v 3. sklopu *Ocena pričakovanih dolgoročnih učinkov – rezultati v 5 letih po zaključku projekta* so ponderirana in štejejo dvojno ter predstavljajo 30 % vseh možnih točk. Projekti lahko dobijo relativno visoko število točk za oceno pričakovanj, ki pa niso nujno uresničljiva. Nikjer ni navedeno, na kakšen način morajo upravičenci spremljati doseganje načrtovanih dolgoročnih rezultatov in o njihovem doseganju poročati MK. Hkrati pa niso nikjer izpostavljene sankcije v primeru, če upravičenec ne doseže dolgoročnih rezultatov. Takšen način ponderiranja bi lahko upravičence napeljal k zavestnemu načrtovanju preambicioznih dolgoročnih rezultatov z namenom, da bo njihova vloga bolje ocenjena.

Projekti se niso ocenjevali z vidika sposobnosti prijavitelja za izvedbo (strokovno, kadrovsko, finančno), čeprav so bile določene informacije v vlogi zahtevane (reference primerljivih projektov in seznam projektne skupine), niti se tovrstna usposobljenost prijavitelja ni pojavila kot pogoj za prijavo.

Lestvica ocenjevanja

Ocenjevalec je vsako od meril ocenil z eno od šestih možnih ocen, pri čemer je bila vsaka od ocen opisana splošno: nejasno, neprimerno, zgrešeno (0), nezadovoljivo, slabo (1), pomanjkljivo (2), dobro, primerno (3), prav dobro (4), odlično, vzorno (5). Tovrstni način vodi ocenjevalca k temu, da si sam postavlja dodatne standarde oz. definicije, kaj je nejasno, nezadovoljivo, pomanjkljivo itd., posledično pa pripelje do subjektivnega ocenjevanja ter manjše primerljivosti med posameznimi ocenjevalci. Spekter ocen je bil preširok, kar lahko zamegli ločnice med posameznimi ocenami.

Prijavni obrazci

Prijavni obrazci so bili v splošnem primerni in enostavni za izpolnjevanje. Kot pozitivno ocenjujemo k posameznim vprašanjem dodana navodila oz. pojasnila s konkretni primeri,

še zlasti v zvezi s pripravo dispozicije projekta. Izpostaviti pa želimo tudi nekatere pomanjkljivosti in nejasnosti.

Obr. 4 – Dispozicija projekta:

- *B3 – prispevek projekta k uveljavljanju koncepta enakih možnosti predstavnikov ranljivih skupin na področju kulture:* V navodilih je zapisano, da se omenjena zakonodaja spoštuje le pri snovanju projekta, ne pa tudi pri njegovem izvajanju.
- *C – namen in cilji projekta:* Navodila, ki se nanašajo na predstavitev krovnega projekta, ne zahtevajo natančne opredelitve krovnega projekta (npr. namena, ciljev, aktivnosti, učinkov in rezultatov, virov financiranja, pripravljenosti projekta, predvidenega trajanja), zaradi česar ocenjevalci projektne vloge ne dobijo dovolj ustrezne slike o korelaciji med krovnim in podpornim projektom.
- *D – ciljna skupina – opis in analiza potreb:* Povezava med ciljno skupino krovnega projekta in potrebami ciljne skupine podpornega projekta, ki so predmet razpisa, ni popolnoma razvidna. Ni namreč nujno, da bo ciljna skupina podpornega projekta enaka ciljni skupini krovnega projekta, prej bi celo lahko pričakovali, da so izvajalci krovnega projekta ciljna skupina podpornega projekta. Primer: če krovni projekt predstavlja snemanje filma, je film namenjen nekemu ciljnemu občinstvu, medtem ko je usposabljanje namenjeno osebam, ki sodelujejo pri produkciji tega filma.
- *E – pričakovani dolgoročni in kratkoročni učinki (rezultati) projekta:* Prijaviteljem so predstavljeni primeri kazalnikov, kar je dobro. Zaradi lažjega spremljanja javnega razpisa in kazalnikov OP RČV je priporočljivo že v prijavnici določiti obvezne kazalnike učinka in rezultata, ki naj jih upravičenci spremljajo. Ob tem lahko opredelijo še dodatne kazalnike, specifične za projekt. Nejasna je tudi opredelitev *hkratnih kazalnikov*, ki se pojavi v navodilih prijaviteljem.

V obrazcu »Dispozicija projekta« manjka posebna točka Opis aktivnosti z metodami in tehnikami za izvedbo teh aktivnosti ter povezavo z učinki (outpute) projekta in delovni ter terminski načrt.

Iz obrazca »Dispozicija projekta« ni razvidna tudi ključna projektna skupina, ki je zadolžena za izvajanje projekta.

5.2 VODENJE IN UPRAVLJANJE INSTRUMENTA, KI GA IZVAJATA POSREDNIŠKO TELO IN ORGAN UPRAVLJANJA

Javni razpis je bil objavljen približno leto dni kasneje od pričakovanega, in sicer 6. junija 2008. Razlogov za zamik je več. Evropska komisija je oktobra 2007 potrdila navodila o upravičenih stroških in novembra 2007 OP RČV, a nerazjasnena so ostala vprašanja o obravnavanju pavšalov, predplačil, upravičenosti stroškov potovanj v tujino izven EU in kombiniranih projektih, kjer bi bila finančna vira tako Evropski socialni sklad (v nadaljevanju ESS) kot tudi Evropski sklad za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR). Osnutek razpisa in razpisne dokumentacije se je med OU in posredniškim telesom usklajeval kar tri mesece (med marcem in majem 2008²). Trimesečno potrjevanje instrumenta ocenjujemo kot predolgo in kaže na neučinkovito sodelovanje med obema institucijama.

MK je vlogo posredniškega telesa kljub omejenim razpoložljivim človeškim zmožnostim odigral učinkovito.. Projektna enota za izvajanje evropske kohezijske politike (EKP), ki

---

² MK je javni razpis in razpisno dokumentacijo posredovl na OU 4. 3. 2008, OU pa je sklep o potrditvi instrumenta izdal 26. 5. 2008.

koordinira izvajanje ESS na MK, je bila učinkovita pri izvajanju nalog, kot so finančno in vsebinsko poročanje, upravljanje s sredstvi tehnične pomoči, izvajanje določenih aktivnosti s področja informiranja in obveščanja o operacijah, ki jih je sofinanciral ESS, spremljanje ipd. Iz razgovora s predstavniki projektne enote za izvajanje EKP znotaj MK je razvidno, da so matični podatki o projektih vnešeni v informacijskem sistemu ISARR. Vendar pa koordinator vsebinskega poročanja v PE EKP spremlja podatke o izvajanju projekta (kot so kazalniki, vsebinski napredek operacij, finančna realizacija ipd) ročno in v programu Excel, saj ISARR ne omogoča zadovoljive analize podatkov. To pomeni podvajanje določenih del, kar ni učinkovito. Manjkajo pa podatki o realizaciji projektih in programskih kazalnikov, ki se bodo lahko dopolnili tudi na podlagi podatkov, zbranih v okviru vrednotenja.

Pri sodelovanju med OU in posredniškim telesom je slednje izpostavilo pomanjkanje konstruktivnega in k reševanju problemov usmerjenega dialoga. MK je glavni razlog za šibek dialog pojasnil s tem, da za upravljanje ESS znotraj OU od sredine julija 2009 ni bil imenovan vodja, zato se je MK z vprašanji obračal na dve osebi. OU tovrstne očitke zavrača z argumentom, da je od sredine julija 2009 ESS vodila oseba na osnovi pooblastila. V okviru vrednotenja ne moremo soditi o kakovosti dialoga med obema stranema in zato o tej učinkovitosti ne moremo podati ocene. Vsekakor bi lahko glede na vsebino horizontalnega načela partnerstva od OU pričakovali, da bo tovrstne pripombe partnerskih organizacij jemal resno. Da bi se v prihodnosti preprečila nepotrebna usklajevanja MK z večimi osebami na OU, bi bilo potrebno znotraj OU identificirati kontaktno osebo za prednostno usmeritev.

Načrtovanje in vodenje razpisa kot tudi skrbništvo nad pogodbami izvaja Sektor za kulturne pravice manjšin znotraj MK. V letih 2007 in 2008 sta bili za upravljanje in vodenje vrednotenega razpisa predvideni dve osebi, in sicer vodja razpisa ter skrbnik pogodbe. Na položaju vodje razpisa sta se v tem času zamenjali dve osebi, pomoč pri pripravi razpisa pa je nudil tudi zunanji izvajalec. V okviru novega razpisa (iz leta 2009) je upravljanje in vodenje prepuščeno le eni osebi – skrbnici pogodb. To predstavlja tveganje za nemoteno in pravočasno izvajanje instrumenta, saj je odgovornost le na eni osebi. Trajnih institucionalnih kapacitet ali rezervnih podpornih oseb za izvajanje instrumenta ni, kar predstavlja tveganje za celovito izvajanje.

Skrbnica pogodb je bila v okviru vrednotenega razpisa v stalnih neposrednih stikih z upravičenci. Tudi njena odzivnost v pisnih odgovorih je bila dobra. Njen pristop k delu so upravičenci ocenili kot pragmatičen in korekten. Kot pomanjkljivost se je pokazala le odsotnost predstavnikov MK na zaključnih prireditvah oziroma ključnih dogodkih. Pri tem je potrebno poudariti, da je Sektor za kulturne pravice manjšin izpostavil problem kadrovske ohromljenosti, zaradi česar udeležbe po načelu zagotavljanja enakosti med upravičenci ne more zagotavljati. Ker niso mogli zagotoviti prisostvovanja predstavnikov na dogodkih vseh upravičencev, se v skladu z načelom zagotavljanja enakosti niso udeležili nobenega dogodka. Kljub temu pa je MK najvidnejše telo pri izvajanju tega instrumenta in zato se je pričakovalo, da se bodo njegovi predstavniki pomembnejših dogodkov upravičencev udeležili.

V splošnem bi lahko zaključili, da je Instrument '*Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009*' voden in upravljan učinkovito.

6. USPEŠNOST INSTRUMENTA Z VIDIKA CILJNE RANLJIVE SKUPINE

6.1 ANALIZA USPEŠNOSTI POKRIVANJA POTREB CILJNIH RANLJIVIH SKUPIN

Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v okviru Evropskega socialnega sklada je bil objavljen 6. junija 2009. Rok za oddajo prijav je bil 7. julij 2008. Na javni razpis je prispelo 40 vlog. 6 vlog je bilo zavrženih, ker so priskele prepozno in ker jih niso vložile upravičene osebe. Od 34 pravočasno prispelih in ustrezno predloženih ter popolnih vlog je strokovna komisija odobrila 18 vlog, ki so pri ocenjevanju dosegle najmanj 50 točk. Od 2.058.751 € razpisane vsote nepovratnih sredstev za leti 2008 in 2009 je bilo dodeljenih le 1.475.908,74 € oziroma 71,69 %. Nedodeljena sredstva v skupni višini 582.842,26 € so bila prerezporejena na naslednji razpis.

Kot je razvidno iz spodnje razpredelnice in obeh grafov, je bil največji delež finančnih sredstev v okviru projektov odobren za invalide, in sicer 540.230,03 € oziroma 36,6 % celotne vrednosti odobrenih nepovratnih sredstev. V okviru ranljive skupine invalidov so bili v petih projektih dvakrat vključeni gluhi in naglušni, enkrat osebe z motnjami v duševnem razvoju, enkrat avtisti, enkrat pa brezposleni invalidi in osebe s fizičnimi ali psihičnimi motnjami. Invalidi pa so imeli možnost sodelovati tudi v projektu Kovček svetlobe in nostalgичni zvoki lajne ki je bil namenjen tako invalidom kot tudi pripadnikom različnih etničnih skupin (Srbom, Hrvatom, Bošnjakom, Črnogorcem, Makedoncem). V obeh ranljivih skupinah je bila posebna pozornost namenjena vključevanju žensk, mladim do 30 let in starejšim nad 50 let. Poleg že omenjenega projekta so bili odobreni še štirje projekti, ki so bili podprti za dve ali več ranljivih ciljnih skupin. Tako so bili trije projekti v skupni vrednosti 207.028,30 € namenjeni romski etnični skupnosti ter drugim etničnim skupinam in priseljencem (Srbom, Bošnjakom, Črnogorcem in Makedoncem), en pa se je poleg na te dve ranljivi skupini osredotočil še na ljudi z različnimi vrstami invalidnosti. Skupna vrednost odobrenih nepovratnih sredstev za projekte, ki so bili namenjeni večim ciljnim skupinam, je znašala 388.139,41 € in je predstavljala 26,3 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev. Ranljivi skupini pripadnikov drugih etničnih skupin in priseljencev (Srbov, Bošnjakov, Črnogorcev in Makedoncev) je bilo v okviru štirih projektov dodeljenih 315.070,42 €, oziroma 21,35 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev. Projekt Vukova zadužbina, ki je bil namenjen srbskim priseljencem in ga je sofinanciralo ministrstvo, se ne izvaja, izvaja pa se projekt, namenjen Bošnjakom, in projekt, ki je namenjen večim etničnim skupinam priseljencev. Poleg omenjenih projektov se izvajajo še trije, ki so namenjeni pripadnikom romske etnične skupnosti. Skupna vrednost teh znaša 232.468,88 €, kar predstavlja 15,8 % vseh odobrenih nepovratnih sredstev.

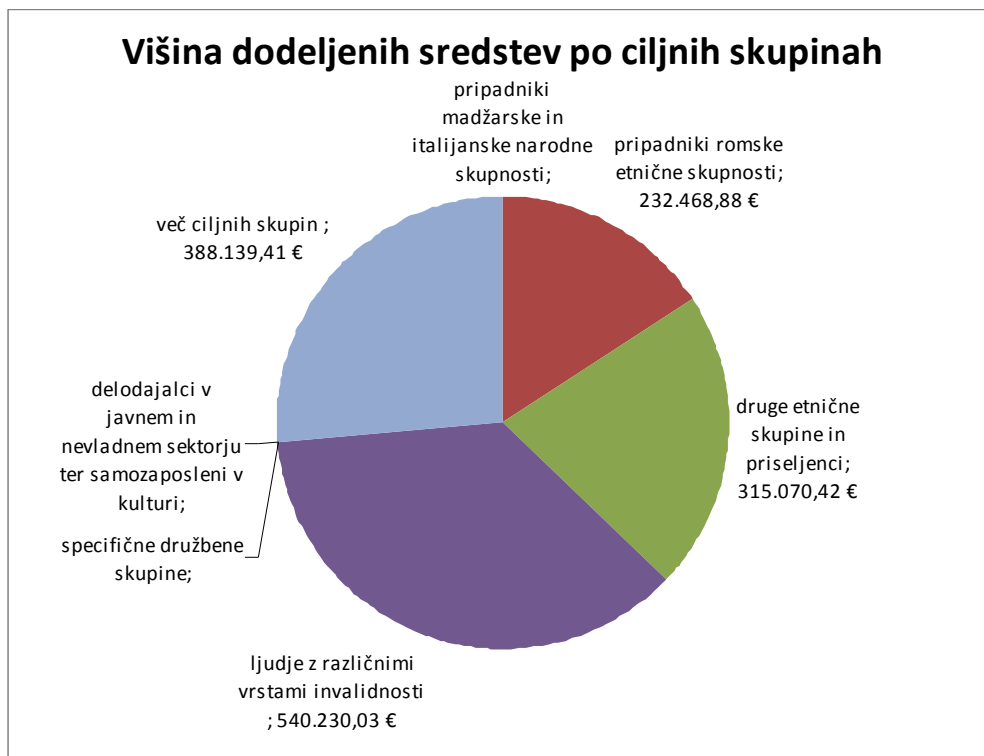
Preglednica 3: Seznam projektov, namenjenih posameznim ciljnim skupinam, in njihova vrednost

Ciljne skupine Projekti		Vrednost sofinanciranja (v €)
Pripadniki madžarske in italijanske narodne skupnosti		0

Ciljne skupine Projekti		Vrednost sofinanciranja (v €)
Pripadniki romske etnične skupnosti	Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev	55.183,33
	Romano Barvalijpe - Romsko bogastvo	88.063,33
	Glasbeno-kulturne delavnice za romske polprofesionalne glasbenike	89.222,22
	SKUPAJ	232.468,88
Druge etnične skupine in priseljenci (Srbi, Bošnjaki, Črnogorci, Makedonci)	Bošnjaki med nami – usposabljanje za sožitje kultur	78.523,04
	Šola dokumentarnega filma – moja digitalna zgodba	91.629,60
	Bošnjaška kultura v Sloveniji – od prostovoljstva k profesionalizaciji	64.917,78
	Medkulturno komuniciranje in ustvarjalnost kot osnova nove kulturne samozavesti srbske skupnosti v Sloveniji ter razširjanje prostora kulturnega dialoga med Slovenijo in Srbijo	80.000,00
	SE NE IZVAJA	80.000,00
SKUPAJ	315.070,42	
Ljudje z različnimi vrstami invalidnosti (gibalno ali senzorno ovirani, duševno prizadeti)	Zaposlovanje in usposabljanje gluhih in naglušnih ter vključevanje v širše družbeno okolje preko sodobne in tradicionalne umetnosti	57.907,78
	Panonska vas – usposabljanje invalidov za dela na področju ohranjanja kreativne uporabe kulturne dediščine	99.055,56
	Zaposlovanje, podpora in usposabljanje gluhih in naglušnih za delo s spletno televizijo	99.744
	Usposabljanje oseb s poškodbo glave za izvajanje in zaposlovanje na področju kulture	84.979,36
	Središče za kulturo avtizma	98.694,44
	Vaja dela mojstra	99.848,89
	SKUPAJ	540.230,03
Specifične družbene skupine (težko zaposljivi mladostniki, starejši in ženske)		0
Delodajalci v javnem in nevladnem sektorju ter samozaposleni v kulturi		0
Več ciljnih skupin		
Pripadniki romske etnične skupnosti in drugih etničnih skupin ter priseljenci	Kultegracija – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti	66.711,11
Druge etnične skupine in priseljenci ter specifične družbene skupine	Kovček svetlobe in nostalgčni zvoki lajne: ulično gledališče – kulturno podjetniška priložnost na mojem dvorišču z mojo kulturo	100.000,00
Pripadniki romske etnične skupnosti in drugih etničnih skupin ter priseljenci	Teorija in praksa: usposabljanje za menedžment v kulturi in umetniških poklicih	57.150,52
Pripadniki romske etnične skupnosti in drugih etničnih skupin ter priseljenci	IDA – izobraževanje ranljivih skupin za delo na avdiovizualnem področju	83.166,67
Pripadniki romske etnične skupnosti, drugih etničnih skupin ter priseljenci in invalidi	Kult – media, usposabljanje pripadnikov ranljivih skupin na področju medijev, kulture v medijih, kulturnih dogodkov ter na različnih področjih kulturnega menedžmenta	81.111,11
SKUPAJ	SKUPAJ	388.139,41
SKUPAJ		1.475.908,74

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

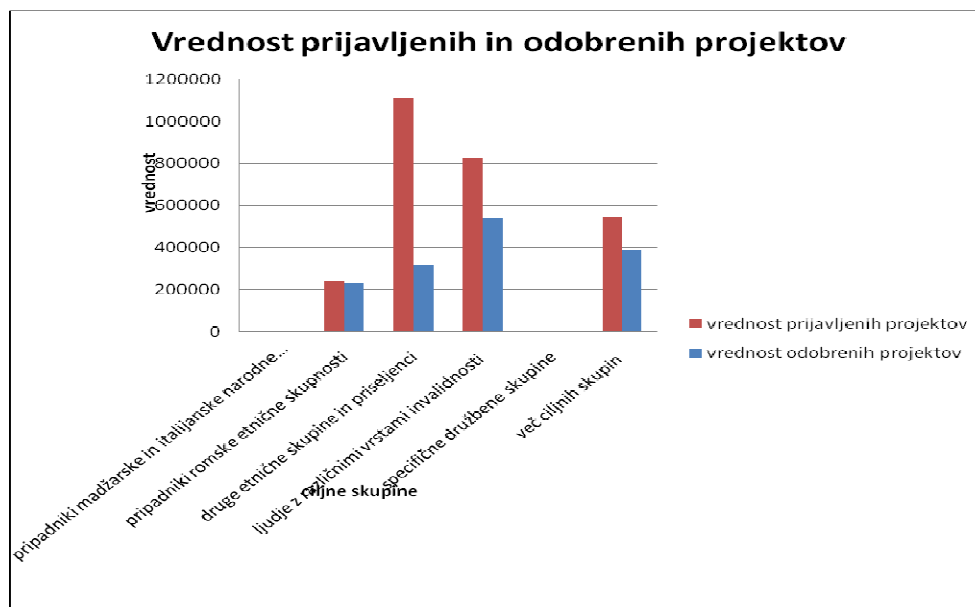
Slika 1: Graf, ki prikazuje višino dodeljenih sredstev po ciljnih skupinah

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

Kot je razvidno iz spodnjega grafa za pripadnike madžarske in italijanske narodne skupnosti ter za pripadnike specifične družbene skupine, kamor se umeščajo težko zaposljivi mladostniki, starejši in ženske, v okviru prvega razpisa ni bilo odobrenih projektov. Pri tem je potrebno poudariti, da pripadniki specifičnih družbenih skupin v tem razpisu niso bili definirani kot ciljna skupina, medtem ko so bili projekti pripadnikov madžarske in italijanske narodne skupnosti za prijavo upravičeni.

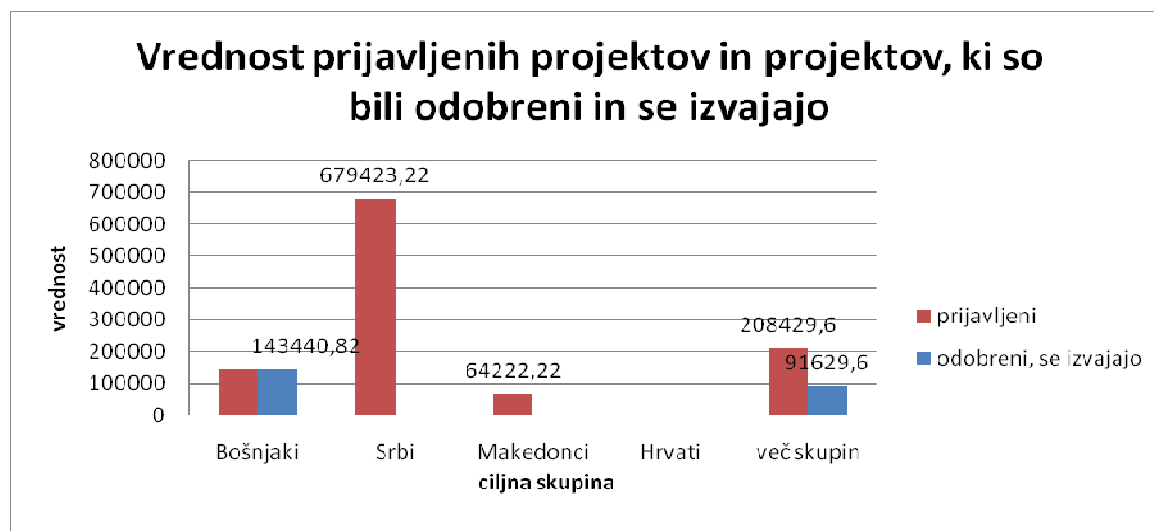
Slika 2: Graf, ki prikazuje vrednost prijavljenih in odobrenih projektov

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

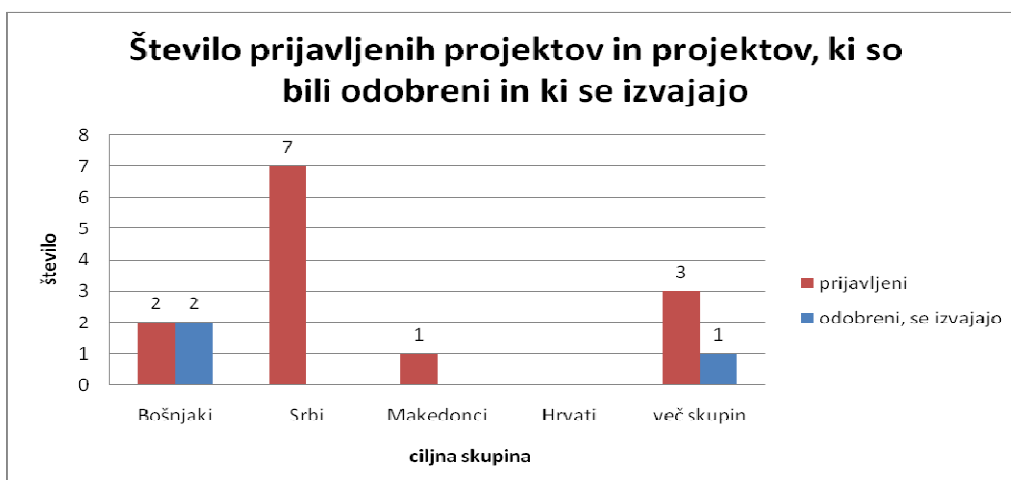
Za druge etnične skupine in priseljence (Srbe, Bošnjake, Črnogorce, Makedonce) je bilo prijavljenih 13 projektov, kar predstavlja 38,2 % vseh prijav. Skupna vrednost zaprosenih sredstev je znašala 1.095.515,86 €, oziroma 40,3 % vseh zaprosenih sredstev. Največ prijavljenih projektov (7) in največji skupni obseg zaprosenih sredstev (679.423,22 €) je bil namenjen ciljni skupini Srbom. To predstavlja 53,8 % prijavljenih projektov in 62 % zaprosenih sredstev med vsemi prijavljenimi aktivnostmi za druge etnične skupine in priseljence. Izmed teh osmih je bilo izbrano »Medkulturno komuniciranje in ustvarjalnost kot osnova nove kulturne samozavesti srbske skupnosti v Sloveniji ter razširjanje prostora kulturnega dialoga med Slovenijo in Srbijo«, ki pa se ne izvaja. 3 prijave (23,1 %) so se osrodotočale na več drugih etničnih skupin in priseljencev v skupni vrednosti 208.429,60 € (19 %). Izmed njih je bil izbran en projekt v vrednosti 91.629,60 €. Bošnjakom sta bila namenjena dva projekta (15,4 % prijavljenih za druge etnične skupine in priseljence) v skupni vrednosti 143.440,82 € (13,1 % zaprosenih sredstev, namenjenih drugim etničnim skupinam in priseljencem). Oba sta upravičena do sofinanciranja. Skupno so bili izbrani in se izvajajo trije projekti, namenjeni drugim etničnim skupinam in priseljencem (23 % prijavljenih) v skupni vrednosti 235.070,42 € (21,5 % skupno zaprosenih sredstev). Izmed tega sta dva projekta namenjena Bošnjakom (66,7 % projektov, 61 % odobrenih sredstev), en pa večim drugim etničnim skupinam in priseljencem (33,3 % projektov, 39 % odobrenih sredstev).

Slika 3: Graf, ki prikazuje vrednost prijavljenih projektov in projektov, ki so bili odobreni in se izvajajo za pripradnike ciljne skupine priseljencev

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

Slika 4: Graf, ki prikazuje število prijavljenih projektov in projektov, ki so bili odobreni in se izvajajo za pripadnike ciljne skupine priseljencev

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

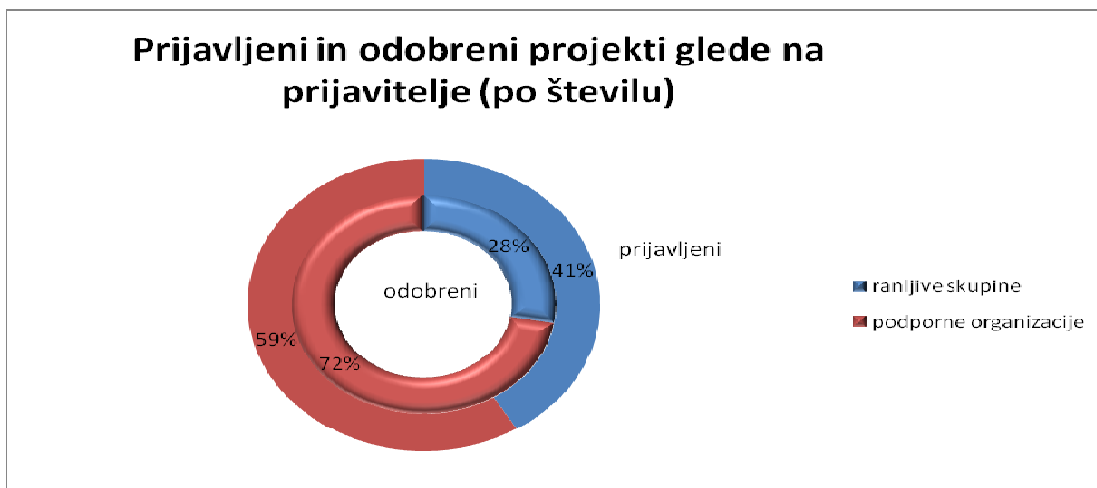
Na razpis se je skupno prijavilo 34 prijaviteljev. Kot je razvidno iz spodnje tabele in iz spodnjega grafa, je bilo 20 prijaviteljev iz vrst podpornih organizacij (59 %), 14 pa iz vrst ranljivih skupin (41 %). Sofinanciranje je prejelo 5 prijaviteljev iz vrst ranljivih skupin (28 %) in 13 prijaviteljev iz vrst podpornih organizacij (72 %).

Preglednica 4: Število prijavljenih in odobrenih projektov glede na prijaviteljsko organizacijo

	Ranljive skupine	Podporne organizacije	Skupaj
Odobreni, se izvajajo	5	13	18
Prijavljeni	14	20	34

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

Slika 5: Graf, ki prikazuje prijavljene in odobrene projekte glede na prijaviteljsko organizacijo

Vir: MK (2008), Rezultati razpisa

Izmed osemnajstih sofinanciranih projektov v letu 2008 so jih vlagatelji za sofinanciranje v letu 2009 ponovno prijavili 16 (88,9 %). Ponovno so bili prijavljeni vsi, ki so bili namenjeni ljudem z različnimi vrstami invalidnosti (gibalno ali senzorno oviranim, duševno prizadetim) in ki so bili namenjeni večim ciljnim skupinam. Po en projekt manj, kot je bilo sofinanciranih v 2008, pa je bil prijavljen za pripadnike romske etnične skupnosti in za druge etnične skupine in priseljence (Srbe, Bošnjake, Črnogorce in Makedonce).

Spodnji graf prikazuje število sofinanciranih projektov v letu 2008, število ponovno prijavljenih projektov v letu 2009 in število izbranih v letu 2009. Dva izmed treh projektov (66,7 %) sta bila uspešna med tistimi, ki so bili namenjeni drugim etničnim skupinam in priseljencem. Oba sta namenjena Bošnjakom. Polovico prijavljenih projektov je bilo sprejetih med prijavljenimi za pripadnike romske etnične skupnosti (1) in za ljudi z različnimi vrstami invalidnosti (3). Največji padec števila ponovno izbranih projektov je bil pri tistih, ki so namenjeni večim ciljnim skupinam. Uspešen je bil eden izmed petih prijavljenih (20 %). Ciljni skupini sofinanciranega projekta so pripadniki romske etnične skupnosti in druge etnične skupine in priseljenci. Skupno je v letu 2009 sofinanciranih 7 projektov oziroma 38,9 % tistih, ki so bili sofinancirani v letu 2008.

Slika 6: Graf, ki prikazuje število ponovno prijavljenih in uspešnih projektov v 2009

Vir: MK (2009), Rezultati razpisa

6.2 ANALIZA VPRAŠALNIKOV

Pomemben del vrednotenja predstavljajo tudi odzivi, ki smo jih od udeležencev, mentorjev in zaposlenih pridobili na podlagi vnaprej pripravljenih vprašalnikov. V okviru vrednotenja so bile izdelane tri različne vrste vprašalnikov, in sicer:

- **Vprašalniki za ciljno skupino:** vprašalnik je namenjen posameznikom iz upravičene ciljne skupine, to je osebam iz ranljivih ciljnih skupin, ki so sodelovali kot udeleženci usposabljanj v okviru projektov
- **Vprašalniki za mentorje/trenerje:** vprašalnik je namenjen vsem tistim posameznikom (zunanjim strokovnjakom ali članom društva), ki so delovali kot

izvajalci teoretičnega ali praktičnega usposabljanja in kot mentorji pri usposabljanju ciljne skupine

- **Vprašalnik za zaposlene: vprašalnik je namenjen osebam, ki so zaposlene pri upravičencih, in so bile** vključene v usposabljanja ali druge aktivnosti, s katerimi naj bi okrepile svojo administrativno usposobljenost in profesionalizacijo delovanja.

Analiza vprašalnika za ciljno skupino

V okviru izvedenih projektov je bilo v različna usposabljanja zabeleženih 500 vključitev, od tega 280 moških in 220 žensk.

Preglednica 5: Število vključenih oseb v projekte upravičencev in število izpolnjenih vprašalnikov

Naziv projekta	Število vključitev	Število izpolnjenih vprašalnikov	Delež
Zaposlovanje in usposabljanje gluhih in naglušnih ter vključevanje v širše družbeno okolje preko sodobne in tradicionalne umetnosti	15	10	66,7
KulTEGRACIJA	32	5	15,6
Panonska vas	58	3	5,2
Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev	6	4	66,7
Kovček svetlobe in nostalgичni zvoki lajne	14	12	85,7
Zaposlovanje, podpora in usposabljanje gluhih in naglušnih za delo s spletno televizijo	43	10	23,3
Teorija in praksa: usposabljanje za menedžment v kulturi in umetniških poklicih	17	4	23,5
Bošnjaki med nami	3	3	100
Usposabljanje oseb s poškodbo glave za izvajanje in zaposlovanje na področju kulture	19	2	10,5
IDA	11	3	27,3
Moja digitalna zgodba	15	6	40
Romano Barvalijpe	69	18	26,1
KULT – MEDIA	27	14	51,9
Glasbeno-kulturne delavnice za romske polprofesionalne glasbenike	10	2	20,0
Bošnjaška kultura v Sloveniji	42	3	7,1
Središče za kulturo avtizma	54	2	3,7
Medkulturno komuniciranje in ustvarjalnost*	Neznano	0	0
Vaja dela mojstra	65	0	0
SKUPAJ	500	101	20,2

Vir: Razgovori z upravičenci in izpolnjeni vprašalniki (2009)

*Projekt se ni izvajal, zato je bil izločen iz statistične obdelave podatkov.

Vprašalnike za ciljno skupino je izpolnilo **101** udeležencev, od tega 54 moških in 47 žensk. Vprašalnike je izpolnilo 20,2 % vseh vključenih v projektne aktivnosti, kar predstavlja reprezentativen vzorec ciljne skupine.

Slika 7: Graf, ki prikazuje število vključenih oseb v projekte upravičencev in število izpolnjenih vprašalnikov

Vir: Razgovori z upravičenci in izpolnjeni vprašalniki (2009)

Med udeleženci, ki so izpolnili vprašalnik, so prevladovali udeleženci, stari od 25 do 44 let. Ti so predstavljali 59 % vseh odgovorov. Sledi ciljna skupina v starosti od 45 do 55 let, najmanj pa je bilo vključenih udeležencev v starosti nad 55 let in mladih do 24 let.

Največ udeležencev, skoraj 63 %, se je v projektne aktivnosti oziroma v usposabljanje vključilo na podlagi povabila izvajalca projekta, 17 % jih je o usposabljanju izvedelo od prijateljev oziroma znancev ali pa jih je nanj napotil zavoda za zaposlovanje, 6 % udeležencev pa je za program usposabljanja izvedelo iz sredstev javnega obveščanja. Upravičenci iz vrst ciljne ranljive skupine so udeležence k sodelovanju v projekt neposredno povabili, npr. s povabilom izvajalca projekta (npr. projekti, ki so jih izvajali Društvo zaveznikov mehkega pristanka, Center, Društvo za pomoč osebam z motnjami avtizma, Društvo Vita za pomoč po nezgodni poškodbi glave, Bošnjaška kulturna zveza, Zveza društev gluhih in naglušnih). Upravičenci, ki so izvajali projektne aktivnosti v različnih lokalnih okoljih, so o svojih projektih aktivnostih obveščali tudi širšo javnost in druge institucije (npr. ZRSZ). Udeleženci so informacije o projektih aktivnostih prejeli od strokovnih sodelavcev ZRSZ (npr. projekti, ki so jih izvajali ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture, MOZAIK – društvo za socialno vključenost in Radio Študent) ali preko sredstev javnega obveščanja (npr. projekti Gorenjskega društva Kranjski komedijanti, Radia Študent in Radia MARŠ).

Razlogi za vključitev v program so bili sicer različni, a največkrat (tri četrtine odgovorov) so se udeleženci v program usposabljanja vključili zaradi potrebe po izboljšanju znanja, sledita pa želji po zaposlitvi oziroma samozaposlitvi in vključenosti v družbo.

Programi usposabljanja so pomembno prispevali k ponovni navezavi stikov (89 % vprašanih), pridobitvi novih znanj (99 % vprašanih) in izboljšanju samopodobe udeležencev (81 % vprašanih). 23,5 % vprašanih je izjavilo, da jim je vključitev v programe usposabljanja zagotovilo tudi zaposlitev. Podoben je tudi delež odgovorov tistih, ki so izjavili, da se jim je z vključitvijo v projektne aktivnosti izboljšala finančna situacija (21,6 %

vprašanih). Le 1 % udeležencev meni, da z vključitvijo v projektne aktivnosti niso pridobili ničesar.

Slika 8: Graf, ki prikazuje odstotek vprašanih pripadnikov ciljnih skupin, ki se strinjajo s posamezno trditvijo

Vir: Izpolnjeni vprašalniki (2009)

Udeleženci so ocenjevali tudi projektne aktivnosti. Na razpolago so imeli sedemstopenjsko lestvico, na kateri je številka 7 pomenila zelo koristne, zelo zanimive in zelo poučne vsebine in številka 1 popolnoma nekoristne, popolnoma nezanimive vsebine ter takšne projektne aktivnosti, iz katerih se niso ničesar naučili. Udeleženci so se do projektnih vsebin opredelili zelo pozitivno, saj sta prevladovali oceni 6 in 7. Programi usposabljanja in druge projektne aktivnosti so bili za udeležence koristni, saj jih tako ocenjuje 79,5 % vprašanih. Projektne aktivnosti so bile tudi zanimive (82 % vprašanih) in poučne (79,5 %).

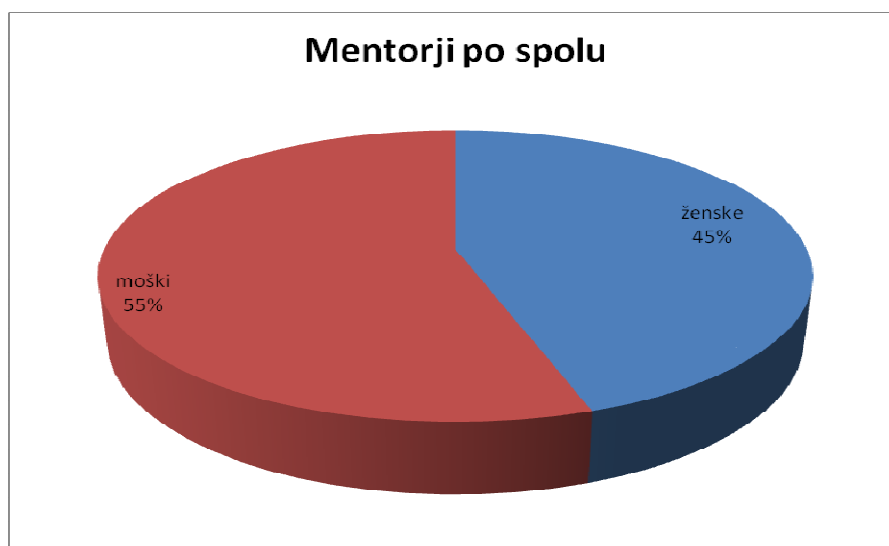
Udeleženci so pohvalili tudi organizacijo izvedbe usposabljanja in drugih projektnih aktivnosti, samo vsebino ter kakovost predavateljev. Še posebej so izpostavili način dela mentorjev. Zelo pozitivno je mentorje ocenilo 91,3 % udeležencev, le 8,7 % udeležencev jih je ocenilo kot povprečne. 92,2 % udeležencev ocenjuje, da so bile projektne aktivnosti prilagojene njihovim potrebam in da jim je bil všeč način skupinskega dela.

Na koncu vprašalnika smo udeležence povprašali tudi, ali so seznanjeni, iz katerega vira so bile financirane projektne aktivnosti. Ugotavljamo, da so vsi izvajalci poskrbeli za seznanitev udeležencev, da so projektne aktivnosti financirane iz sredstev Evropskega socialnega sklada in sredstev Ministrstva za kulturo, saj je pravilen odgovor vedelo kar 93 % vseh vprašanih udeležencev.

Analiza vprašalnika za mentorje

V programih usposabljanja je po podatkih upravičencev sodelovalo 125 mentorjev, od tega 69 moških in 56 žensk. Vprašalnik je izpolnilo 52 mentorjev, od tega 31 moških in 21 žensk. Vprašalnik je izpolnilo več kot 40 % vseh mentorjev, vključenih v izvajanje usposabljanja.

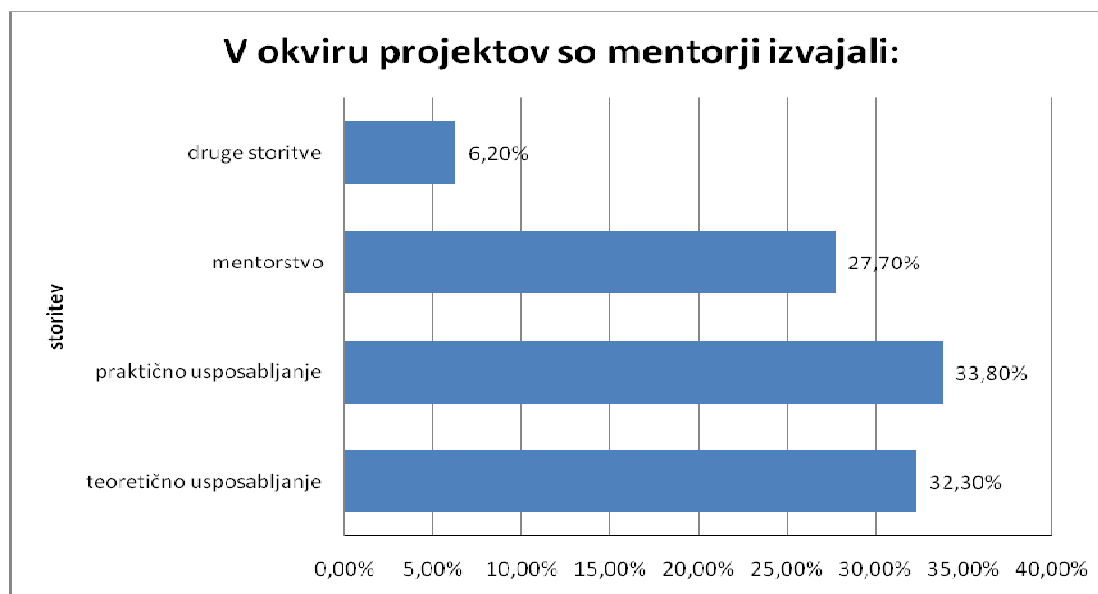
Slika 9: Graf, ki prikazuje mentorje po na spolu

Vir: Razgovori z upravičenci (2009)

Mentorji so bili vključeni v izvajanje teoretičnega usposabljanja (32,3 %) in praktičnega usposabljanja (33,8 %). Izvajali so tudi mentorstvo (27,7 %), svetovanje in druge storitve za udeležence.

Slika 10: Graf, ki prikazuje storitve mentorjev

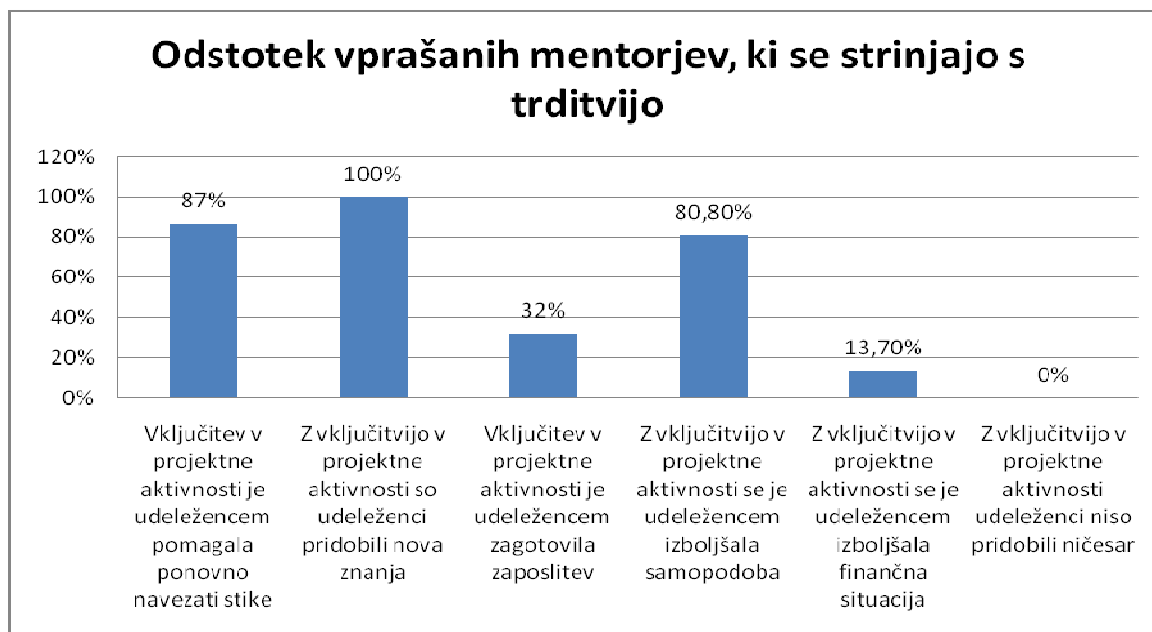

Vir: Izpolnjeni vprašalniki (2009)

Tudi mentorji so mnenja, da so bili programi usposabljanja za udeležence koristni, saj so jim pomagali ponovno navezati stike z drugimi ljudmi (86,5 %), izboljšali pa so tudi njihovo

samopodobo (80,8 %). Prav vsi mentorji so prepričani, da so udeleženci z vključitvijo v programe usposabljanja in druge projektne aktivnosti pridobili nova znanja, vključitev v projektne aktivnosti pa je nekaterim zagotovila tudi zaposlitev (32,7 %).

Slika 11: Graf, ki prikazuje odstotek vprašanih mentorjev, ki se strinjajo s posamezno trditvijo

Vir: Izpolnjeni vprašalniki (2009)

Tudi mentorji so zelo dobro seznanjeni, da so bile projektne aktivnosti financirane iz Evropskega socialnega sklada in sredstev Ministrstva za kulturo. Pravilno je odgovorilo 86,4 % vprašanih mentorjev.

Analiza vprašalnika za zaposlene

V okviru izvajanih projektov je bilo realiziranih 11 zaposlitev. Vprašalnike je izpolnilo 9 zaposlenih, kar predstavlja 81,8 % vseh zaposlenih.

Zaposleni so bili deležni različnih oblik usposabljanja, vanje pa so se vključili predvsem iz naslednjih razlogov:

- Izboljšati znanje 41,2 %
- Splošno zanimanje za temo 11,8 %
- Pridobiti/obdržati zaposlitev 41,2 %

Prav vsi so poudarili, da so z vključitvijo v programe usposabljanja izboljšali svoje strokovno znanje. 91,7 % jih meni, da so izboljšali veščine za delo s ciljnim skupinami, prav toliko pa, da so izboljšali stik in odnos s ciljno skupino. 83 % jih ocenjuje, da so jim programi usposabljanja, v katere so bili vključeni, izboljšali položaj v organizacijski strukturi upravičenca.

Tudi zaposleni ocenjujejo, da je bila vključitev v projektne aktivnosti zelo koristna in zanimiva ter da so se z vključitvijo v projektne aktivnosti veliko naučili.

Pri njihovem delu jim bodo najbolj v pomoč znanja, ki so jih dobili s področja organizacije dogodkov in splošne koordinacije, projektnega vodenja, timskega dela, dela z ljudmi in druge socialne veščine, prav vsi pa so pridobili tudi nova znanja iz strokovnih področij, npr. obdelava materialov, uporaba novih tehnik ...

6.3 SKUPNE ZNAČILNOSTI PROJEKTOV

Ne glede na raznolikost projektnih aktivnosti, pestrost ciljne skupine, vključene v izvajanje projektov, in raznovrstnost problemov, s katerimi se soočajo, lahko skupne značilnosti izbranih projektov strnemo v naslednje točke:

- Postavljanje namenov in ciljev projektov ter njihove usklajenosti z doseganjem ciljev razpisa in prednostne usmeritve v OP RČV
- Analiza zastopanih specifičnih ciljnih skupin in ugotavljanje potreb ciljne skupine
- Izvajanje in spremljanje projektnih aktivnosti

Postavljanje namenov in ciljev projektov ter njihove usklajenosti z doseganjem ciljev razpisa in prednostne usmeritve v OP RČV

Vsi projekti so imeli zapisane namene in/ali cilje projektov, vendar:

- so prijavitelji zamenjevali pojme, kot so namen in cilji projekta, ter v opredelitev ciljev zapisovali tudi opise aktivnosti, pričakovane rezultate projekta in načine za njihovo doseganje;
- cilji so bili velikokrat preširoko zastavljeni, zato niso odražali dejanskih, specifičnih potreb posamezne ciljne skupine in iz njih ni bilo mogoče razbrati problema, ki so ga upravičenci s projektom želeli rešiti;
- cilji so bili osredotočeni le na eno komponento razpisa (samo na socialno vključenost ali pa je bil poudarek dan le krepitvi kulture ...).

Ne glede na našeto, pa je bilo iz zapisanih ciljev in opisa projektnih aktivnosti, predvsem pa iz razgovorov možno razbrati, da izbrani projekti z zastavljenimi cilji prispevajo k namenu in ciljem, zapisanim v razpisu in razpisni dokumentaciji, razvojni prioriteti »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti« in prednostni usmeritvi »Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti« OP RČV 2007–2013.

Analiza zastopanih specifičnih ciljnih skupin in ugotavljanje potreb ciljne skupine

Podrobna analiza ranljivih ciljnih skupin, ki so bile vključene v projektne aktivnosti, je opisana v točki 4.1. Analiza uspešnosti pokrivanja potreb ranljivih ciljnih skupin.

Na tem mestu naj izpostavimo le, da so bili opisi potreb ciljnih skupin v projektnih dispozicijah zelo splošni in iz same projektne dispozicije velikokrat ni bilo moč razbrati povezavo med potrebami ciljne skupine in zapisanimi projektnimi aktivnostmi.

Izvajanje in spremljanje projektnih aktivnosti

Na podlagi opravljenih analiz izbranih projektov ugotavljamo, da so izbrani upravičenci izvedli vse v projektnih predlogih načrtovane projektne aktivnosti in dosegli predvidene rezultate.

V okviru posameznih projektov je sicer pri izvajanju prišlo do posameznih manjših odstopanj (kasnejši začetek izvajanja projektnih aktivnosti, spremembe pri lokacijah izvedbe dogodkov, spremembe pri organizaciji in izvedbi študijskih poti, spremembe pri razporeditvi teoretičnega in praktičnega dela usposabljanj ipd.), vendar ta niso vplivala na zmanjšan obseg doseženih rezultatov. Prav nasprotno, velika večina projektov je načrtovane rezultate preseгла, čeprav upravičenci niso o tem nikjer poročali.

Neučinkovitost v izvajanju in spremljanju se kaže predvsem v tem, da:

- je bilo pri nekaterih izvajalcih težko potegniti ločnico med izvajanjem njihove redne dejavnosti in izvajanjem projekta, ki je bil (so)financiran iz vrednotenega razpisa, ter drugimi projekti, ki jih izvajajo;
- je bilo šele na podlagi razgovora moč razbrati projektne aktivnosti (v projektne predlogu ni bil predviden vsebinski opis aktivnosti, projektne aktivnosti so se v projektnih dispozicijah nahajale le v delovnem in terminskem načrtu, ponekod pa tudi v točki, ki je bila namenjena opisu potreb ciljne skupine ali pa v točki, namenjeni opisu namena in ciljev projekta);
- so bili vsi izvajalci zelo šibki v točki postavljanja kazalnikov učinkov in rezultatov, in sicer tako pri opisu samih kazalnikov, ki so bili preobsežni in zapleteni, zaradi česar ni bilo jasno, kaj je predmet kazalnika, kakor tudi pri njihovem kvantificiranju.

Primeri takšnih kazalnikov sta *Bolj informirane in z novo programsko opremo seznanjene gluhe osebe, ki so del televizijske ekipe, kar bo propomoglo k boljši kvaliteti izdelkov* ali *Število novih del gluhih in naglušnih s področja sodobnih in tradicionalnih umetnosti pod vodstvom zaposlenih kulturnih delavcev*.

- je šibka finančna in kadrovska sposobnost izvajalskih organizacij povzročala precej težav pri pripravi projektnih predlogov ter pri izvajanju projektnih aktivnosti, ki so se zrcalile predvsem v:
  - slabi strukturiranosti in tehnični pripravljenosti projektnih predlogov (nejasno zastavljeni cilji, kazalniki, finančno načrtovanje ...);
  - težavah pri vodenju in upravljanju projektov: iz razgovorov smo razbrali, da so izvajalci večino aktivnosti izvajali v zadnjem upravičenem obdobju projekta, nekatere celo v zadnjih dneh pred zaključkom projekta;
  - težavah pri financiranju projektnih aktivnosti: skoraj vsi izvajalci so imeli težave z zalaganjem sredstev za izvajanje projektnih aktivnosti. Problemov so se lotevali na različne načine, to pa je največkrat povzročalo dodatne stroške, zamike plačil zunanjim izvajalcem ali zamike pri izplačevanju plač zaposlenih iz ranljivih ciljnih skupin. Nekateri upravičenci so opozorili tudi na problem neupravičenih potnih stroškov pri udeležencih usposabljanja. Ker so to družbene skupine, ki se največkrat nahajajo v težkem materialnem položaju, nekateri upravičenci pa vključujejo celo ciljne skupne iz celotne Slovenije, je njihovo priporočilo o vključenosti upravičenosti potnih stroškov za udeležence vsekakor na mestu.

Čeprav je veliko upravičencev izrazilo željo po daljšem časovnem obdobju za izvajanje projektov, se nam to ne zdi smiselno. Upravičenci so namreč ponavadi tako finančno kot kadrovske zelo ohromljeni, kar povečuje tveganje za uspešen zaključek projekta. Tudi

izkušnje kažejo, da se projektne aktivnosti ne glede na dovoljeni časovni okvir intenzivno izvajajo vedno v zadnji tretjini trajanja projekta. Nenazadnje pa je zaradi zaključka programskega obdobja leta 2013 in zaradi možnosti, da se projekt ne izvede dobro, bolje, da se neporabljenih finančnih sredstev hitreje dodelijo naslednjemu upravičencu. S tem se omogoča večje črpanje sredstev. Vredno pa bi bilo razmisliti o načinu, kako bi se določeni projekti, ki dajejo dobre rezultate, lahko nadgradili in financirali v daljšem obdobju. S tem bi se upravičence spodbudilo, da izvajajo dobre, za ciljno skupino koristne projekte, ki imajo dodatno vrednost v kulturi.

6.4 POTENCIALI DOBRIH PRAKS

V okviru procesa vrednotenja smo pri analizi izbranih projektov ob upoštevanju namena in ciljev razpisa ugotavljali tudi posamezne elemente dobrih praks v projektih ter izpostavili dva projekta, ki imata potencial dobre prakse v celoti, saj vključujeta več elementov.

Dobro prakso smo ugotavljali v okviru treh elementov, in sicer inovativnosti projektov, dodane vrednosti projektov in usmerjenosti projektov v potrebe ciljnih ranljivih skupin.

Element 1: Inovativnost projektov

Pri upoštevanju tega elementa smo analizirali, kako so izvajalci projektov identificirali projektne ideje, kako so pristopali k reševanju kompleksnih problemov ciljnih skupin, ki so jo vključevali v projektne aktivnosti, in v kolikšni meri so se projektne aktivnosti razlikovale od njihovih rednih dejavnosti.

Pri analizi tega elementa so še posebej izstopali naslednji projekti:

Preglednica 6: Elementi inovativnosti v posameznih projektih

Naziv projekta	Izvajalec	Element inovativnosti
Kulturna integracija – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto	Elementi inovativnosti so vidni predvsem v povezovanju in skupni predstavitvi predstavnikov različnih skupin priseljencev (Albanci, Srbi, Romi, Bošnjaki, Hrvati in Makedonci) na Kulturnem tednu. Na ta način so dosegli večjo prepoznavnost svojih društev, krepili sodelovanje in pomembno prispevali v boju proti diskriminaciji in večji socialni vključenosti različnih ciljnih skupin.
Vzpostavitev »Središča za kulturo avtizma«	Center, Društvo za pomoč osebam z motnjami avtizma	Element inovativnosti je viden v sami projektni ideji, saj projektne aktivnosti ne

Naziv projekta	Izvajalec	Element inovativnosti
		vključujejo posebnih metod zdravljenja, ampak poudarjajo sprejemanje oseb z avtizmom kot oseb, ki se kulturno udeležujejo, in poudarjajo njihove potenciale. Tako so bili v izvajanje delavnic vključeni mentorji, ki niso bili specialisti za avtizem, ampak strokovnjaki za posamezna področja. Izvajanje projektnih aktivnosti je spodbudilo še dodatno zavedanje o pomembnosti prepoznavanja potencialov avtističnih oseb na drugih področjih (šport, masaža...).
Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev	Društvo zaveznikov mehkega pristanka	Element inovativnosti je izražen v poudarjanju potencialov mladih Romov, ki so na področju kulture s pomočjo mentorstva razvili svoje osebne potenciale do zavidljive ravni. Tako je Film »BABICA« udeleženko Martine Hudorovič osvojil bronasto medaljo na svetovnem tekmovanju organizacije neodvisnih filmskih avtorjev UNICA v konkurenci več sto filmov s celega sveta (Gdansk).

Element 2: Dodane vrednosti projektov

Pri analiziranju elementa dodana vrednosti smo pri izbranih projektih ocenjevali, kako dolgoročno so zastavljeni njihovi rezultati tako z vidika nadaljnjega razvoja upravičencev samih kot tudi, kakšen je prispevek projektnih aktivnosti k večji usposobljenosti in zaposljivosti ciljne skupine, ki so jo vključili v projekt.

Preglednica 7: Elementi dodane vrednosti posameznih projektov

Naziv projekta	Izvajalec	Element dodane vrednosti
Panonska vas – usposabljanje invalidov za dela na področju ohranjanja in kreativne uporabe kulturne dediščine	Mozaik – društvo za socialno vključenost	Dodana vrednost projekta se kaže v ustvarjanju zaposlitvenih priložnosti za invalide s pomočjo ohranjanja tradicionalnega graditeljstva in kulturne dediščine v okviru Panonske vasi.
Kult – media, usposabljanje	Zavod Radio Študent	Dodana vrednost v projektu

Naziv projekta	Izvajalec	Element dodane vrednosti
pripadnikov ranljivih skupin na področju medijev, kulture v medijih, kulturnih dogodkov in na različnih področjih kulturnega menedžmenta		je glede na vložena sredstva velika, saj iz projekta izhajajo samostojne nove ideje udeležencev, ki se realizirajo, prenašajo v nova okolja in so konkretne, kot npr.: oddaja priseljencev VIZA ZA BUDUČNOST je bila nadgrajena z vsebino (pri pripravi oddaje sedaj sodeluje 5 sodelavcev, ki so usposobljeni iti na teren, opraviti intervju in podobno). Pred izvedbo projekta sta pri pripravi oddaje sodelovala le 2 dva predstavnika. V okviru CIRIUS-a se ustanavlja šolski radio CIRIUS, ki je omogočil polovično zaposlitev enemu mentorju. Originalna romska glasbena radijska oddaja ROMANO ANGLUNIFE je bila nadgrajena tudi z vsebino in prispevki s terena, udeleženci usposabljanj pa so na osnovi prejetih naročil spletne strani že postavili tudi za druge (npr. za društvo podeželskih žena).
Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev	Društvo zaveznikov mehkega pristanka	Dodana vrednost projekta je izražena predvsem v možnostih nadaljnega razvoja osebnih potencialov posameznikov, ki so se vključili v projekt . Dodana vrednost pa je vidna tudi v vključevanju v mednarodno okolje.

Element 3: Usmerjenost projekta v potrebe ciljne skupine

Element usmerjenosti v potrebe ciljne skupine smo ocenjevali predvsem z vidika prilagojenosti izvajanja projektnih aktivnosti za konkretne potrebe ciljne skupine.

Preglednica 8: Elementi usmerjenosti v potrebe ciljne skupine posameznih projektov

Naziv projekta	Izvajalec	Element usmerjenost v potrebe ciljne skupine
Teorija in praksa:	ZULK – združenje	V okviru projekta je bil element usmerjenosti v

usposabljanje za menedžment v kulturi in umetniških poklicih	ustvarjalnih ljudi na področju kulture	potrebe ciljne skupine izražen v načinu in izvedbi usposabljanj, ki je bil ne le dobro strukturiran, ampak tudi fleksibilen, konkreten, realen, praktičen in preizkušen na konkretnem projektu.
Usposabljanje za delo v kulturi	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave	Element usmerjenosti v potrebe ciljne skupine je viden pri izvedbi usposabljanj. Kaže se predvsem v prilagojenem tempu in načinu izvedbe programa potrebam ciljne skupine. Čeprav na videz zelo enostavna usposabljanja, so pri ciljni skupini omogočila ponovno vključenost v družbo, odpiranje v svet in pridobivanja samozavesti, ki so jo posamezniki z nezgodnimi poškodbami glave izgubili.
KulTEGRACIJA – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto	Element usmerjenosti v potrebe ciljne skupine je vključen v vse sestavine projekta.

Med vsemi projekti pa bi kot celoti izpostavili dva projekta, ki lahko služita kot primer dobre prakse, saj vsebujeta več elementov dobre prakse. To sta projekt : **KulTEGRACIJA – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti**, izvajalec Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, in projekt **Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev**, izvajalec Društvo zaveznikov mehkega pristanka.

Projekt: KulTEGRACIJA – socialno vključevanje kultur etničnih skupin in romske skupnosti

Vključuje več elementov dobre prakse. Poleg že opisanih elementov inovativnosti in usmerjenosti projekta v potrebe ciljne skupine sta zelo izražena še dva druga elementa: socialna vključenost ranljivih ciljnih skupin ter krepitev usposobljenosti in profesionalnega delovanja. Še posebej pa velja izpostaviti možnost prenosa prakse v druga okolja oziroma vključitve krovnega projekta Kulturni teden v prevladujoče politike in prakse. Projekt lahko služi kot model prihodnjega medsebojnega povezovanja in skupnega nastopa različnih društev.

Projekt: Vključevanje Romov v javno življenje preko medijev

Tudi ta projekt vključuje več elementov dobre prakse. Poleg že opisanih elementov inovativnosti in dodane vrednosti projekta je potrebno projekt izpostaviti tudi zaradi boja proti diskriminaciji, saj je projekt v veliki meri prispeval k spreminjanju stališč večinskega

prebivalstva do romske skupnosti in k odpravljanju stereotipov. Z individualnim pristopom k usposabljanju in zagotovljenem mentorstvu so projektne aktivnosti omogočile razvoj in krepitev osebnih veščin, kompetenc in potencialov mladih Romov na tako profesionalen način, da so ti za svoja dela prejeli mednarodna priznanja.

7. USPEŠNOST PRI DOSEGANJU CILJEV NA RAVNI PREDNOSTNE USMERITVE OP RČV – DVIG ZAPOSLOJIVOSTI RANLJIVIH DRUŽBENIH SKUPIN NA PODROČJU KULTURE IN PODPORA NJIHOVI SOCIALNI VKLJUČENOSTI

Instrument 'Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009' se v okviru OP RČV izvaja v okviru četrte razvojne prioritete 'Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti', kamor poleg aktivnosti, usmerjenih v dvigovanje zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti, spadajo še aktivnosti, povezane z večanjem enakih možnosti na trgu dela in krepitevijo socialne vključenosti, ki jih razpisuje Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ter aktivnosti, povezane s povečevanjem dostopnosti in enakih možnosti v sistemu vzgoje in izobraževanja, ki jih razpisuje Ministrstvo za šolstvo.

Cilj razvojne prioritete je skupen vsem trem prednostnim usmeritvam in se glasi:

Doseči večjo socialno vključenost in zmanjšano materialno ogroženost ranljivih skupin ter z bojem proti vsem oblikam diskriminacije prispevati k uveljavljanju koncepta enakih možnosti.

Kazalniki, s katerimi bi merili raven doseganja splošnega cilja, niso bili podani, vendar obstajajo kazalniki na ravni specifičnih ciljev in ukrepov.

Specifična cilja, ki se nanašata na vrednoteno prednostno usmeritev, se glasita:

Ranljivim skupinam omogočiti dostop do zaposlitve in usposabljanja z razvojem socialnega podjetništva in drugih inovativnih oblik podjetništva, ki ustvarjajo nova delovna mesta ter širijo socialne in druge storitve javnega pomena.

Okrepiti osveščenost javnosti o enakih možnostih kot pozitivni družbeni vrednosti in spodbuditi delodajalce k odpravi diskriminatornih praks pri zaposlovanju

V OP RČV so kazalniki navedeni kot merilci doseganja specifičnih ciljev na ravni celotne razvojne prioritete. Vrednosti, ki smo jih predstavili, pa izhajajo le iz vrednotenega instrumenta in kažejo njegov prispevek pri realizaciji načrtovanih vrednosti v OP RČV.

Preglednica 9: Vrednosti kazalnikov doseganja specifičnih ciljev OP RČV.

Kazalniki	Ciljna vrednost	Dosežena vrednost konec Septembra 2009 v okviru vrednotenega instrumenta
Učinek:		
Število vključenih oseb v ukrepe 4. razvojne prioritete (celotno obdobje)	12.000	500
Od tega žensk	7.000	220
Od tega mladih	3.000	132
Število sofinanciranih projektov s področja kulture	60	17
Rezultat:		
Število ustvarjenih bruto delovnih mest za ranljive skupine – celotno obdobje	1025	11

Vir: Razgovori z upravičenci (2009).

Iz zgornje tabele je razvidno, da je bilo v aktivnosti, sofinancirane preko instrumenta »*Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008-2009*« vključenih 500 oseb iz ciljnih skupin. Izmed teh je bilo 220 žensk in 132 mladih. Skupaj je bilo realiziranih 11 zaposlitev. Zaposlitev je dobilo 9 moških in 2 ženski. 6 upravičencev je realiziralo le po eno zaposlitev, pri čimer so zaposlili 4 moške in 2 ženski. Pri zaposlovanju upravičenci niso postopali diskriminatorno, saj so zaposlovali le po eno osebo, možnost zaposlitve pa so imele tako ženske kot tudi moški. En upravičenec je zaposlil 3 moške iz ciljne skupine gluhih in naglušnih. Opravljali so tehnična dela, saj so bili zaposleni kot montažerji, pri tem pa je potrebno upoštevati tudi to, da so bili vsi trije zaposleni iz ciljne skupine invalidov in so pri svojem delu potrebovali veliko podpore. En upravičenec je zaposlil 2 moška. Tudi ta dva sta bila iz ciljne skupine gluhih in naglušnih, delujeta pa kot mentorja in hkrati opravljata nekatere tehnične naloge, kot je npr. vzdrževanje spletne strani. Zato tudi v tem primeru ni presenetljivo, da sta oba zaposlena moška. Glede na to, da so zaposleni iz vrst ciljnih skupin, je pri zaposlovanju potrebno upoštevati omejitvene kriterije, kot so številčnost ciljne skupine, lokacija upravičenca, ki zagotavlja delovno mesto, in število zainteresiranih predstavnikov iz vrst ciljnih skupin za ponujene zaposlitve.

S temi zaposlitvami je instrument prispeval tudi k doseganju Lizbonske strategije. Instrument je pripomogel predvsem k izvajanju programov povečevanja zaposljivosti brezposelnih. Največji prispevek vrednotenega instrumenta k ciljem Lizbonske strategije pa se kaže v uporabi prilagodljivih oblik zaposlovanja in vseživljenjskega učenja, posebnih programih za težje zaposljive skupine oseb in intenzivnejšem delu z njimi.

Vseh sedemnajst projektov, ki so se izvajali v okviru instrumenta '*Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008-2009*' je vsebovalo aktivnosti, ki sledijo ciljem povečevanja socialne vključenosti ranljivih ciljnih skupin in zagotavljanju enakih možnosti za diskriminirane. V okviru sedemnajstih projektov je bilo v različne programe usposabljanj skupaj vključenih 500 udeležencev, od tega 277 (55,4%) invalidov, 115 (23,0%) priseljencev in 106 (21,2%) Romov. Za 2 udeležence nam upravičenec ni posredoval podatka v katero ciljno skupino se uvrščata. V projektih niso sodelovali udeleženci italijanske in madžarske narodne manjšine, čeprav so bili v razpisu izpostavljeni kot ciljna skupina. V razpisu pa ni bila izpostavljena ciljna skupina 'predstavniki specifičnih

družbenih skupin', kamor se uvrščajo težko zaposljivi mladostniki, starejši in ženske, ki pa je v OP RČV predevidena.

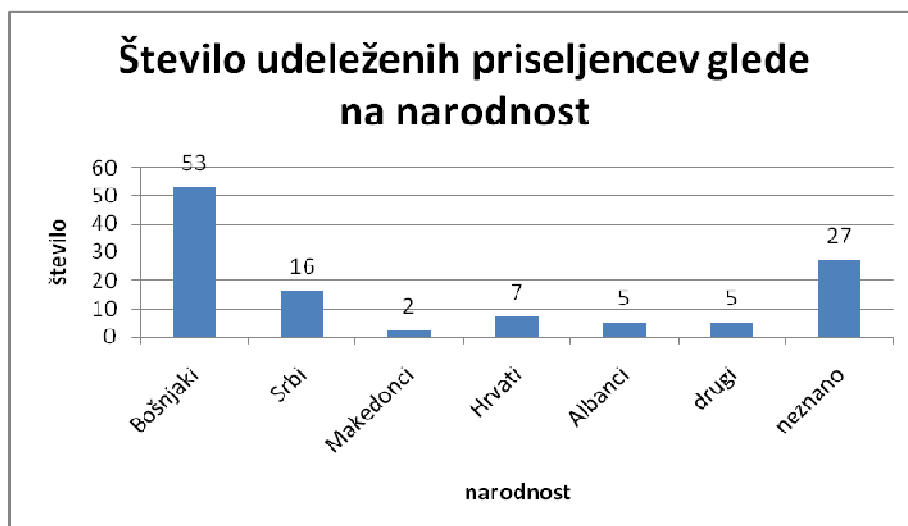
Slika 12: Število pripadnikov ciljnih skupin udeleženih v projektih.

Vir: Razgovori z upravičenci (2009).

Projekte sta izvajala dva tipa upravičencev, in sicer upravičenci iz vrst ranljivih skupin in upravičenci iz vrst podpornih organizacij. Čeprav upravičenci iz nekaterih ciljnih ranljivih skupin (kot so na primer predstavniki srbskih, hrvaških, makedonskih, črnogorskih priseljencev) niso izvajali projektov, pa to ne pomeni, da udeleženci iz tovrstnih skupin niso bili vključeni v projekte. Iz spodnjega grafa je prikazana razdelitev udeležencev priseljencev glede na njihovo poreklo. Skupina udeležencev je veliko bolj razpršena in heterogena kot pa je to razvidno le iz seznama upravičencev. Največ je bilo vključenih Bošnjakov (53 oseb ali 46,1%). Sledijo jim Srbi s 16 vključenimi (13,9%), Hrvati z 7 vključenimi (6,1%), Albanci s 5 vključenimi (4,3%) in dva Makedonca (1,7 %), Pet je bilo pripadnikov druge narodnosti (4,3%) in sicer iz Kube, Malija, Sudana, Kirgizistana in Madagaskarja. Za 27 udeležencev nismo uspeli pridobiti podatka iz katere izvirne države prihajajo.

Slika 13: Število udeleženih priseljencev glede na njihovo narodnost.

Vir: Razgovori z upravičenci (2009).

V okviru sedemnajstih projektov, ki so se izvedli je bilo:

- izvedenih 209 usposabljanj za krepitev zaposlitvenih možnosti, v katerih je sodelovalo 642 predstavnikov ranljivih družbenih skupin v kulturi in kreativnem sektorju (v tem številu so udeleženci, ki so se udeleževali večih usposabljanj zajeti večkrat. Realno pa je bilo v usposabljanja vključenih 500 oseb).
- izvedenih 14 usposabljanj za pridobitev znanj 97 predstavnikom ranljivih družbenih skupin s področja managementa kulturnih projektov
- pripravljenih 5 gradiv in metodologij za usposabljanje, prilagojenih področju kulture in kreativnega sektorja za ranljive družbene skupine
- usposobljenih 50 izobraževalcev/trainerjev za ranljive družbene skupine

S področja zaposlovanja:

- je bilo 98 udeležencev deležnih pomoči pri pridobivanju delovnih izkušenj skozi podpore samozaposlovanju na področju kulture oziroma kreativnega sektroja v okviru 7 programov
- je bilo izvedenih 8 alternativnih oblik storitev pri zaposlovanju za 13 zaposlenih udeležencev (število je višje od 11 zaposlenih, ker so se teh storitev posluževali tudi že prejšnji zaposleni);
- je bilo za 19 udeležencev izvedeno svetovanje in informiranje ranljivih skupin za razvoj kreativnih možnosti;
- je bilo kupljenih 14 kosov posebne opreme in orodij v okviru dveh različnih projektov, od česar imajo koristi 1 zaposleni, 8 mentorjev in 80 udeležencev.

Posebne aktivnosti, ki bi informirale organizacije in samozaposlene o kreativnih potencialih ranljivih družbenih skupin za njihovo vključevanje v delo, niso bile izvedene.

Projekti so bili usmerjeni predvsem v dva glavna tipa aktivnosti, in sicer v usposabljanje pripadnikov ranljivih družbenih skupin ter v zaposlovanje pripadnikov ranljivih družbenih skupin. Kot je razvidno iz spodnje preglednice, je bilo v usposabljanja vključenih 500 pripadnikov ciljne skupine. Skozi usposabljanja jih je vodilo 125 mentorjev. 11 pripadnikov ciljnih skupin je bilo zaposlenih neposredno kot posledica sofinanciranja prijavljenih projektov.

Preglednica 10: Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti

Aktivnost	Kazalnik učinka	Realizirana vrednost konec septembra 2009
Usposabljanje pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture (usposabljanje na delovnem mestu ...)	Št. pripadnikov ranljivih skupin, vključenih v usposabljanje	500
	Št. oseb, ki nudijo pripadnikom ranljivih skupin neposredno podporo (mentorji, osebni asistenti)	125
Zaposlovanje pripadnikov ranljivih družbenih skupin	Št. pripadnikov ranljivih skupin, vključenih v zaposlovanje	11

Vir: Razgovori z upravičenci (2009)

Glede na to, da kazalniki v OP RČV merijo uspešnost celotne četrte razvojne prioritete, težko ugotavljamo, ali je doprinos tretje prednostne usmeritve zadovoljiv ali ne. Vsebine, ki izhajajo iz OP RČV, pa so bile uspešno pokrite.

8. USPEŠNOST PRI DOSEGANJU HORIZONTALNIH CILJEV OZIROMA TEMELJNIH NAČEL

V okviru OP RČV se upoštevajo naslednja načela:

(1) Načelo **nediskriminacije** ter spoštovanje in spodbujanje **enakosti možnosti** ter znotraj slednjega še posebej **enakosti spolov**: Načelo nediskriminacije se zagotavlja s preprečevanjem neenakosti oz. vsakršne diskriminacije pri upravljanju in dostopanju do sredstev strukturnih skladov na osnovi spola, rase ali etničnega porekla, vere ali prepričanja, starosti, spolne usmerjenosti in še posebej invalidnosti. Enakost možnosti in enakost med spoloma pa je načelo, ki se upošteva horizontalno pri oblikovanju vseh ukrepov znotraj prioritete, kjer je to smiselno in utemeljeno.

(2) Načelo **trajnostnega razvoja**, predvsem z vidika **socialne dimenzije** razvoja preko spodbujanja zaposlenosti in zmanjšanja brezposelnosti, povečevanja enakosti možnosti in zniževanja socialne izključenosti: Zadnjemu je namenjena tudi posebna razvojna prioriteta, ki vključuje aktivnosti za izboljševanje zaposlitvenih možnosti ranljivih skupin. Z vidika **okoljskih ciljev** je v okviru OP RČV v največji možni meri uporabljen proaktiven pristop, ki omogoča vključevanje okoljskih vidikov v doseganje tudi drugih ciljev. Ekonomskim ciljem se sledi predvsem s krepitvijo in mobilizacijo vrhunškega kadra v trikotniku gospodarstvo, raziskovalna ter akademska sfera in investicije v zaposlene v podjetjih.

(3) Načelo **inovativnosti**: Utemeljeno je z dodano vrednostjo glede na že obstoječe programe. Inovativni so tisti programi, ki se dotikajo še nerazrešenih ali s kakršnegakoli vidika zapostavljenih, a perečih problemov ter vsebin na trgu dela in zaposljivosti, ter zapostavljenih »ranljivih ciljnih skupin«, hkrati pa ponujajo novo perspektivo ali nov vidik razreševanja problematike.

(4) Načelo **transnacionalnosti**: V okviru OP RČV se Slovenija ni odločila za opredelitev posebne razvojne prioritete, pač pa bo spodbujala dodano vrednost iz naslova transnacionalnih projektov po horizontalnem načelu. To pomeni, da se bo med postopki izbora operacij posebej spodbujalo prijavitelje, ki bodo pripravili projekte v sodelovanju s partnerji iz večih držav.

(5) Načelo **partnerstva**: K partnerstvu se stremi tako v fazi izvedbe kot pri spremljanju in vrednotenju. Pomembno je sodelovanje med Vlado RS in partnerji, saj se z njim zagotavlja boljše izvajanje in doseganje ciljev OP RČV ter spremljanje in podajanje predlogov za vrednotenje posameznih vidikov oz. strateških ciljev OP RČV.

Že sam instrument 'Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008--2009' je namenjen tistim ciljnim skupinam, ki so diskriminirane in nimajo zagotovljenih enakih možnosti, saj so to ponavadi skupine, ki iz različnih razlogov dosegajo nižjo izobrazbeno strukturo, opravljajo nižje kvalificirana dela ali pa so zaradi različnih hendikepov težko zaposljive ter zato socialno izključene.

V razpisu je bilo poudarjeno, da morajo projekti pomembno prispevati k uveljavljanju koncepta enakih možnosti predstavnikov ranljivih skupin na področju kulture oziroma da morajo izkazovati pozitivno ukrepanje zoper kakršnokoli obliko diskriminacije in izključenosti predstavnikov ciljne skupine. Enake možnosti med spoloma v razpisu posebej niso bile

omenjene. Izhajajoč iz evropska zakonodaje in strateških dokumentov, ki prepovedujejo diskriminacijo na podlagi spola, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti pri zaposlovanju ter diskriminacijo na podlagi spola, rase ali narodnosti pri zaposlovanju, izobraževanju, socialnem varstvu ter dostopu do blaga in storitev ter določajo uveljavitev načela enakega obravnavanja tudi na področjih zunaj zaposlovanja, ugotovljamo, da je bilo upoštevano tudi načelo enakih možnosti med spoloma.

Čeprav pri izbiri mentorjev in udeležencev upravičenci niso izrecno upoštevali načela zagotavljanja enakih možnosti, pa so skupine glede na spol raznolike in vključevanje obeh spolov zagotovljeno, kar je razvidno tudi iz spodnje tabele:

Preglednica 11: Sodelujoči v projektu glede na spol in vlogo

	Udeleženci	Mentorji	Zaposleni	Skupaj
Ženske	220	56	1	277
Moški	280	69	10	359
Skupaj	500	125	11	636

Vir: Razgovori z upravičenci (2009)

Glede na izobrazbeno strukturo ljudi, ki so bili ciljna skupina instrumenta, fizičnih ali psiholoških hendikepov invalidov in samo vsebino razpisa, v katerem se spodbujajo aktivnosti ter učinki z dodano vrednostjo v kulturi, je vsaka realizirana zaposlitev dosežek. V okviru osmih projektov je bilo realiziranih 11 zaposlitev. Nekaj zaposlitev pa je nastalo kot posledica v projektih izvedenih aktivnosti, čeprav se zaposlitev osebe ni upoštevala kot strošek v projektu. Zaposlitve so namreč realizirali udeleženci usposabljanj, kar je zelo dober dosežek projektov. Nekaj primerov dobrih praks doseganja horizontalnega cilja trajnostnega razvoja je navedenih spodaj.

Projekt KULT – MEDIA – KULTURA IN MEDIJI – KULTURA V MEDIJIH (upravičenec: Radio Študent)

Zavod CIRIUS je posledično zaradi sodelovanja v projektu ustanovil 'šolski radio' in omogočil polovično zaposlitev enemu od mentorjev. Udeleženka invalidka je ustanovila lastni s. p., v okviru katerega bo izvajala prevajalske delavnice.

Projekt ZAPOSLOVANJE IN USPOŠABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH TER VKLJUČEVANJE V ŠIRŠO DRUŽBENO OKOLJE PREKO SODOBNE IN TRADICIONALNE UMETNOSTI (upravičenec: AURIS)

Eden izmed udeležencev projekta je odpr s. p., v okviru katerega opravlja manjša mizarska dela, drugi pa je po sedemletni brezposelnosti registriral dopolnilno dejavnost v popoldanskem času, med katero se ukvarja z izdelavo spominkov za občino, miniaturnimi šušterskimi stolčki, izdelavo in vgravuro lesenih krožnikov z motivom Tržiča in podobnim.

Projekt »ROMANO BARVALIJE«- ROMSKO BOGASTVO (upravičenec: »Misija S» - Društvo za trajnostni razvoj Pomurja)

V okviru projekta se je zaposlil romski poglavar. Zaposlitev je toliko pomembnejši dosežek, ker vključuje brezposelnega Roma, ki je pri 57 letih dobil prvo zaposlitev.

V projektnih aktivnostih je bilo vključeno **Načelo inovativnosti**. Izvajalci projektov so identificirali inovativne projektne ideje in pristopali k reševanju kompleksnih problemov posamezne ciljne skupine, ki jih z izvajanjem rednih dejavnosti do sedaj niso uspeli reševati. Večino elementov inovativnosti smo zasledili v individualnih, potrebam posamezne ciljne skupine prilagojenih načinih dela, metodah, spodbujanju potencialov posameznikov ipd.

Načelo transnacionalosti se ni upoštevalo v obliki skupnih prijav s partnerji iz večih držav. Projekt je prijavil en upravičenec s sedežem v Republiki Sloveniji. Morda bi lahko v prihodnjih razpisih bila dana možnost skupne prijave po načelu vodilnega partnerja. So pa tuji strokovnjaki v nekaterih projektih sodelovali kot mentorji:

Projekt **KULTEGRACIJA – SOCIALNO VKLJUČEVANJE KULTUR ETNIČNIH SKUPIN IN ROMSKE SKUPNOSTI**

(upravičenec: Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto)

Dva mentorja sta bila iz Banja Luke. En je poučeval folkloro, drugi pa petje in igranje inštrumentov. Mentorica iz Sarajeva je poučevala bosanske sevdalinke (pesmi).

Projekt **GLASBENO-KULTURNE DELAVNICE ZA ROMSKE POLPROFESIONALNE GLASBENIKE**

(upravičenec: Romsko društvo AMALA)

V izvajanje delavnic so se vključevali priznani strokovnjaki s posameznih področij iz Slovenije in tujine (Sri Lanka, Makedonija, Srbija, Hrvaška ...).

Projekt **VZPOSTAVITEV »SREDIŠČA ZA KULTURO AVTIZMA«**

(upravičenec: Center, Društvo za pomoč osebam z motnjami avtizma)

Predavanja so izvajali tako strokovnjaki, osebe z motnjami avtističnega spektra kot tudi njihovi svojci iz tujine (Charles Buns, Andrew, Julia in Alexandra Wright).

Načelo partnerstva se osredotoča predvsem na upravljalni sistem, v katerem naj bi partnersko sodelovale vse institucije, ki so udeležene v upravljanje in vodenje strukturne politike. O učinkovitosti sodelovanja med OU in posredniškim telesom smo že pisali v poglavju 5.2 Vodenje in upravljanje instrumenta, ki ga izvajata posredniško telo in organ upravljanja. Upravljalne institucije pa morajo v odnosu do upravičencev nastopati kot upravljalci in ne kot partnerji.

Lahko bi zaključili, da v splošnem ni poenotenih smernic za uveljavljanje in izvajanje horizontalnih načel. Ker sta to horizontalni načeli, bi morali biti poenoteni na ravni celotne kohezijske politike.

Instrument 'Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009' prispeva k uresničevanju treh medsebojno povezanih enakovrednih ciljev strateškega

dokumenta ***Prenovljena socialna agenda: Priložnosti, dostopnost in solidarnost v Evropi 21. stoletja***, ki ga je Evropska komisija sprejela **2. julija 2008**³, in sicer:

- **Ustvarjanje priložnosti:** instrument pomembno prispeva k ustvarjanju novih in boljših delovnih mest ter razvoju potencialov posameznikov, pri čemer upošteva spoštovanje raznolikost in premagovanje očitne in posredne diskriminacije;
- **Zagotavljanje dostopnosti:** instrument omogoča, da imajo vsi, še posebej pa prikrajšane ciljne skupine, omogočen dostop do kakovostnega razvoja znanj in spretnosti v različnih življenjskih obdobjih;
- **Izkazovanje solidarnosti:** instrument zajema spodbujanje socialnega vključevanja in povezovanja, udeležbe in dialoga ter boja proti revščini, saj omogoča podpiranje tistih, ki so na trgu dela in v družbi najbolj izpostavljeni težavam.

---

³ Dokument predstavlja integriran odziv politik in dopolnjuje lizbonsko strategijo ter odraža trdno zavezanost Komisije k socialni razsežnosti, opredeljeno že v njenih strateških ciljih leta 2005, in je pomemben prispevek pri širitvi prizadevanj, da bi Unija postala gospodarsko močna, socialno odgovorna in varna. Agenda zajema širok razpon področij vse od politike trga dela do izobraževanja, zdravja, priseljevanja in medkulturnega dialoga.

9. ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

V splošnem je bil instrument 'Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009' uspešen. V okviru sedemnajstih projektov so bili vključeni predstavniki romske etnične skupnosti (106 oseb, 21,2 %), drugih etničnih skupin in priseljencev – Bošnjakov, Srbov, Hrvatov, Makedoncev, Albancev in drugih (115 oseb, 23 %) ter oseb z različnimi vrstami invalidnosti (277 oseb, 55,4 %). Čeprav je bil razpis namenjen tudi pripadnikom madžarske in italijanske narodne manjšine, pa prijav na razpis, ki bi vključevale ti ciljni skupini, ni bilo. V OP RČV so v okviru četrte razvojne prioritete 'Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti', tretjega ukrepa 'Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti' kot ciljna ranljiva skupina navedene tudi specifične družbene skupine (težko zaposljivi mladostniki, starejši in ženske), ki pa se v razpisu niso pojavile.

9.1 FAZA NAČRTOVANJA IN FAZA OPERACIONALIZACIJE

V splošnem bi lahko označili razpisno dokumentacijo kot ustrezno, smo pa v okviru poglavja 3.1 opozorili na nekatere pomanjkljivosti, kot so združenost celotne razpisne dokumentacije v enem dokumentu, širše postavljeni cilji, kot je bil predmet razpisa, nejasna opredelitev upravičenih prijaviteljev, nejasno definiran odnos med krovnim projektom in podpornim projektom, pomanjkljivi zapisi nekaterih meril ocenjevanja, presplošna in preširoka lestvica ocenjevanja. Prijavni obrazci so bili za izpolnjevanje enostavni in ustrezno dopolnjeni z navodili, ki so vsebovala konkretne primere. V dispoziciji projekta pa smo pogošali posebno točko 'Opis aktivnosti' in ključne projektne skupine, ki bi zagotovile celovitejšo predstavitev projekta.

Glavna pomanjkljivost projektov je bilo nekompleksno združevanje obeh namenov razpisa. Večina projektov je bila usmerjena le v socialni vidik ali pa le v izvajanje kulturnih dejavnosti s premalo poudarka na vključevanju in koristih za ciljne ranljive skupine. V prvem primeru bi lahko prišlo do prepletanja z vsebino razpisa za socialno podjetništvo, v drugem pa za financiranje aktivnosti, ki jih podpira integralni proračun. Dispozicije projektov so bile povečini slabe kakovosti in dosežke projektov se je dalo ugotoviti šele na osnovi razgovorov. Pogosto so upravičenci zamenjevali pojme, kot so cilj, namen, rezultat, zaradi česar so bili cilji projektov preširoko zastavljeni ali pa so bili opis aktivnosti. Upravičenci so v večini primerov obravnavali podporni in krovni projekt kot dva ločena projekta in o dosežkih krovnega projekta niso poročali, čeprav je podporni projekt pravzaprav omogočil krovnega.

PRIPOROČILA V ZVEZI Z STRUKTURO IN VSEBINO RAZPISA

(1) Navodila in razpisna dokumentacija naj bodo pregledneje strukturirana. Sestavljena naj bodo iz naslednjih ločenih dokumentov:

- * Vsebina javnega razpisa in navodila za pripravo vloge
- * Dispozicija projekta (tako vsebinska kot tudi finančna)
- * Obrazci, ki jih je potrebno priložiti k dispoziciji projekta
- * Druge priloge

(2) V naslednjih razpisih naj se med upravičene ciljne skupine vključi tudi specifične družbene skupine (težko zaposljive mladostnike, starejše in ženske), ki so v OP RČV predvidene, niso pa bile vključene v razpisu leta 2008.

(3) V razpisu naj se jasneje opredelijo upravičeni prijavitelji, podrobneje naj se opredelijo pomanjkljivo obrazložena merila ter dopolni in podrobneje naj se razdela lestvica ocenjevanja. V okviru meril ocenjevanja bi bilo smiselno preverjati finančno sposobnost upravičenega prijavitelja, še posebno zato, ker v razpisu ni predviden delovni kapital. V okviru lestvice ocenjevanja naj se število ocen zmanjša, za posamezno oceno pa naj se jasno opredeli pričakovani standard, na osnovi katerega bo ocenjevalec podal oceno. Merila naj se osredotočijo na vsebino projekta (združevanje obeh namenov razpisa, jasnost in logičnost postavljene projektne strukture od ciljev in rezultatov do aktivnosti ter realnosti postavljene finančne konstrukcije, ustrezna identifikacija potreb ciljne ranljive skupine in ustreznost predlagane rešitve), na povezanost podpornega in krovnega projekta ter podobno.

(4) V navodilih naj se za točko B3 – prispevek projekta k uveljavljanju koncepta enakih možnosti predstavnikov ranljivih skupin na področju kulture zapiše, da se omenjena zakonodaja spoštuje tudi pri izvajanju projekta in ne le pri njegovem snovanju.

(5) Da bi se dosegla izmenjava izkušenj, krepitev sodelovanja med upravičenci in krepitev sodelovanja med udeleženci ranljivih skupin ter identificiranje dobrih praks, naj se podpirajo tudi povezave med prijavitelji, kot so skupni nastopi ter predstavitve rezultatov projektov doma in v tujini.

(6) V navodilih in razpisni dokumentaciji (v obrazcu dispozicija projekta) naj projektne prijavitelji jasneje in podrobneje opredelijo ciljno skupino in njene potrebe. Analiza potreb naj vsebuje tako analizo okolja/problema kot tudi analizo udeležencev.

(7) V dispoziciji projekta naj se poleg namena in ciljev projekta ter ciljne skupine in pričakovanih učinkov ter rezultatov uvede tudi opis glavnih aktivnosti, ki mora biti jasno povezan z delovnim in terminskim načrtom. Obrazec naj se dopolni tudi s kratko predstavitevijo ključne projektne skupine.

(8) V dispoziciji in na informativni delavnici je potrebno potencialne prijavitelje opozoriti, da morajo ob prijavi projekta upoštevati in jasno poudariti doprinos projekta k socialni vključenosti ranljivih ciljnih skupin, in hkrati, da se financirajo le projekti **s področja kulture**, zaradi česar mora imeti končni rezultat dodano vrednost v kulturi.

(9) Izraz krovni projekt naj se zamenja s ključnim rezultatom ali pa naj bo to namen projekta, ki je v tesni povezavi s predmetom razpisa.

(10) Večji poudarek naj bo dan trajnosti rezultatov. Že v prijavi naj upravičenci razmišljajo, kakšni bodo njihovi alternativni viri financiranja dejavnosti po zaključku projekta (izpostavljajo naj ne le enega finančnega vira (nadaljevalni projekt v okviru MK), temveč naj razmišljajo o alternativnih, kot so prodaja storitev, izdelkov, možnost pridobivanja sredstev iz krovnega projekta, donacije in sponzorstva, članarine in podobno).

(11) V pogodbah z upravičenci naj MK navede zahtevo o spremljanju dolgoročnih rezultatov in o načinu poročanja na MK.

Med kratkoročnimi in dolgoročnimi kazalniki ni bilo smiselne povezave. To je veljalo predvsem za prijavitelje iz podpornih organizacij, saj so upravičenci na ravni kratkoročnih rezultatov ustrezno načrtovali učinke, ki bodo v okviru projekta doseženi, medtem ko so na ravni dolgoročnih rezultatov projektov navajali rezultate, ki izhajajo iz njihovega lastnega delovanja, čeprav niso bili ciljna ranljiva skupina, temveč le 'izvajalci' za ciljno ranljivo skupino. Upravičenci tudi niso bili zavezani k poročanju o realizaciji dolgoročnih rezultatov, čeprav je v merilih ocenjevanja *Ocena pričakovanih dolgoročnih učinkov – rezultatov v 5 letih po zaključku projekta* ta predstavljala 30 % celotne ocene.

PRIPOROČILA V ZVEZI Z DOSEGANJEM IN SPREMLJANJEM UČINKOV IN REZULTATOV

(1) V dispoziciji projekta naj se izraz rezultati, ki se nanaša na kratkoročne rezultate – takoj po zaključku projekta, zamenja z izrazom učinki (outputi), medtem ko naj se izraz rezultati,

ki se nanaša na dolgoročne rezultate – 5 let po zaključku projekta, ohrani. Pri tem je potrebno navesti, da so učinki financirani iz projekta, medtem ko so rezultati posledica multiplikacije učinkov v prihodnosti ali uporabe učinkov v prihodnosti (v obdobju petih let po zaključku projekta). Zato naj se upravičence v navodilih in delavnicah opozori, da mora med učinki in rezultati obstajati smiselna povezava oziroma morajo rezultati izhajati iz učinkov.

(2) Ministrstvo za kulturo naj v razpisni dokumentaciji navede seznam obveznih **kazalnikov učinkov**, o katerih bodo poročali vsi udeleženci, če bodo izvajali ustrezne aktivnosti. Kot možni nabor priporočamo:

*Število udeležencev usposabljanj

*Število mentorjev

*Število izvedenih delavnic (usposabljanj)

*Število promocijskih dogodkov

*Število organizacij/društev, vključenih v projekt/projektne aktivnosti

*Število realiziranih zaposlitev

*Število obiskovalcev promocijskih dogodkov (ocena)

*Število promocijskih gradiv (intervjuji, članki v časopisih, plakati, zloženke in podobno)

(3) Ker se v OP RČV kazalnik *število vključenih oseb v ukrepe 4. razvojne prioritete* spremlja tudi glede na spol in glede na skupino mladih, naj Ministrstvo za kulturo upravičence opozori, naj kazalnike, ki štejejo osebe, ločijo po spolu in mladih.

(4) Tako v navodilih kot tudi na informativni delavnici naj se natančneje opredelita začetno in končno stanje merjenja doseganja učinkov oziroma rezultatov. Predlagamo, da se izrecno napiše, da je v primeru kazalnika učinka začetno stanje tisto ob začetku izvajanja projekta, končno pa tisto ob zaključku izvajanja projekta. V primeru kazalnika rezultata pa je začetno stanje tisto ob zaključku izvajanja projekta, končno pa 5 let od zaključka izvajanja projekta.

Interes ciljnih skupin za vključevanje v tovrstne projekte je bil velik. Precej projektne ideje bi se dalo prenesti v druga okolja oziroma geografsko pokritost projektov razširiti. Vendar pa se pri tem pojavlja omejitev, povezana z neupravičenostjo potnih stroškov udeležencev. Glede na to, da je večina predstavnikov ciljne ranljive skupine nižje kvalificirana ali celo brezposelna, jim prevoz na usposabljanja ne predstavlja zanemarljivega stroška.

Doseganje horizontalnih ciljev je bilo uspešno. Že sam instrument je namenjen tistim ciljnim skupinam, ki so diskriminirane in nimajo zagotovljenih enakih možnosti. Čeprav v razpisu ni bilo izpostavljeno zagotavljanje enakih možnosti med spoloma, je bilo med udeleženci usposabljanj 44,0 % žensk, med mentorji 44,8 % in med zaposlenimi 9,1 %. V okviru projektov se je realiziralo 11 zaposlitev, nekaj pa so jih ustvarili udeleženci projektov kot posledica novih znanj, prodobjenih v projektih. Načelo inovativnosti se je zrcalilo predvsem v individualnih, za potrebe posamezne ciljne skupine prilagojenih načinov dela ter metodah in spodbujanju potencialov posameznikov. Načelo transnacionalnosti je zaslediti le v sodelovanju tujih strokovnjakov v projektih, medtem ko skupne prijave s partnerji iz drugih držav članic EU razpis ni omogočal.

V RAZMISLEK

(1) Potni stroški udeležencev naj bodo priznani kot upravičeni. Udeleženci lahko podpišejo z upravičencem pro-bono pogodbo, iz katere je razvidno, da bodo poravnani le stroški njihovega prevoza na izobraževanje.

(2) V prihodnosti naj se uvede možnost prijave partnerskih projektov po principu poslovodečega partnerja (lead partner principle). Da bi bilo načelu transnacionalnosti čim bolj zadoščeno, naj bo dana možnost za sodelovanje v projektu tudi partnerjem izven Slovenije. Zaradi sodelovanja s partnerjem iz druge države članice EU bi prijavitelj lahko dobil dodatno točko pri ocenjevanju.

9.2 FAZA IMPLEMENTACIJE

Horizontalna načela so bila navedena v razpisni dokumentaciji, vendar so bila izpostavljena le načelno. V nadaljevalnih fazah izvajanja instrumenta se horizontalnih načel ni več spremljalo.

PRIPOROČILO GLEDE DELOVANJA OU

OU naj v čim krajšem času izda navodila za uveljavljanje horizontalnih načel pri izvajanju kohezijske politike v Sloveniji. Ta navodila naj bodo pripravljena na horizontalni ravni. Jasno naj izpostavijo, ali se bodo zahteve horizontalnih načel zrcalile v merilih izbora projektov ali pa bodo pogoji za prijavo. Poleg tega je potrebno jasno določiti način spremljanja horizontalnih načel tako na ravni upravičencev kot tudi na ravni posredniških teles.

Posredniško telo je bilo pri izvajanju instrumenta učinkovito, odnos do upravičencev pa korekten. Edina pomanjkljivost se kaže v neprisotnosti predstavnikov MK na ključnih (krovnih) dogodkih, ki so povezani s projekti, še posebno če upoštevamo, da so jih vzpodbudila in omogočila ESS finančna sredstva, ki jih upravlja MK.

PRIPOROČILO GLEDE DELOVANJA MK

Predstavniki MK naj se v prihodnosti udeležujejo ključnih dogodkov, ki se odvijajo v okviru projektov.

Upravičenci se niso zavedali, da lahko poročajo tudi o presežno izvedenih projektnih aktivnostih, učinkih in rezultatih, zato so se držali le vrednosti, ki so bile navedene v projektnih dispozicijah. Z vidika učinkovitosti je projekt namreč učinkovitejši, če ob enaki višini finančnih sredstev ponudi več ali pa z nižjimi sredstvi od predvidenih izvede enak obseg aktivnosti, učinkov in rezultatov.

PRIPOROČILO GLEDE PRIPRAVE POROČIL

Upravičence naj se opozori, naj v vmesnih in končnem poročilu poročajo o presežkih učinkov.

PRILOGA 1 – PRIMERI POSLANIH VPRAŠALNIKOV ZA ANALIZO POSAMEZNIH PROJEKTOV

VPRAŠALNIK ZA UDELEŽENCE – CILJNE SKUPINE

Splošni podatki

Naziv izvajalca

Naziv projekta

Podatki o koristniku

Spol

(Prosimo, ustrezno označite.)

moški

ženska

Starost

(Prosimo, ustrezno označite.)

od 25 do 34

od 35 do 44

od 45 do 54

nad 55

1. Kako ste izvedeli za usposabljanje?

(Prosimo, ustrezno označite.)

A) Povabil me je izvajalec projekta

B) Napotili so me iz zavoda

C) Iz sredstev javnega obveščanja

D) Prijatelji, znanci

E) Drugo _____

2. Kakšni so bili vaši razlogi za vključitev v program usposabljanja?

(Prosimo, ustrezno označite.)

Izboljšati znanje

Dobiti službo

Biti v družbi

Vključitev mi je predlagal izvajalec projekta

Drugo _____

3. Kaj ste pridobili z vključitvijo v projektne aktivnosti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

		Zelo se strinjam	Se strinjam	Se niti ne strinjam niti strinjam	Se ne strinjam	Se sploh ne morem strinjati
1.	Vključitev v projektne aktivnosti mi je pomagala ponovno navezati stike z drugimi ljudmi					
2.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti sem pridobil/a nova znanja					
3.	Vključitev v projektne aktivnosti mi je zagotovila zaposlitev					
4.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti se je izboljšala moja samopodoba					
5.	Z Vključitvijo v projektne					

	aktivnosti se je izboljšala moja finančna situacija						
6.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti nisem pridobil/a ničesar						

4. Kako bi ocenili vključitev v projektne aktivnosti v celoti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

Zelo koristno	7	6	5	4	3	2	1	Popolnoma nekoristno
Zelo zanimivo	7	6	5	4	3	2	1	Popolnoma nezanimivo
Naučil/a sem se zelo veliko								Ničesar se nisem naučil/a

5. Kako ocenjujete....

(Prosimo, ustrezno označite.)

		Zelo dobro	Dobro	Povprečno	Slabo	Zelo slabo
1.	Kakovost predavatelja/mentorja					
2.	Organizacija izvedbe					
3.	Tema/vsebina					
4.	Način dela					
5.	Prilagodljivost aktivnosti/dela mojim specifičnim potrebam					
6.	Delo v skupini/vključenost v skupino					
7.	Korekten (individualiziran) odnos do mene					

6. Katere aktivnosti bodo najkoristnejše v vašem vsakdanjem življenju in delu?

(Prosimo, opišite.)

---

7. Katere aktivnosti so po vašem mnenju manjkale v projektu, ste pa jih pričakovali in bi jih pri svojem delu potrebovali?

(Prosimo, opišite.)

---

8. Ali veste, iz katerega finančnega vira so se financirale projektne aktivnosti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

- Iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za kulturo
- Iz sredstev na lokalnem nivoju (občina)
- Iz sredstev izvajalca projekta
- Drugo _____
- Ne vem

9. Ali bi nam želeli še kaj sporočiti?

VPRAŠALNIK ZA UDELEŽENCE – ZAPOSLENI

Splošni podatki

Naziv izvajalca

Naziv projekta

Podatki o koristniku

Spol

(Prosimo, ustrezno označite.)

moški

ženska

Starost

(Prosimo, ustrezno označite.)

od 25 do 34

od 35 do 44

od 45 do 54

nad 55

10. Kakšni so bili vaši razlogi za vključitev v program usposabljanja?

(Prosimo, ustrezno označite.)

- Izboljšati znanje
- Splošno zanimanje za temo
- Pridobiti/obdržati zaposlitev
- Vključitev mi je predlagal nadrejeni
- Drugo _____

11. Kaj ste pridobili z vključitvijo v projektne aktivnosti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

		Zelo se strinjam	Se strinjam	Se niti ne strinjam niti strinjam	Se ne strinjam	Se sploh ne morem strinjati
1.	Izboljšanje strokovnega znanja na področju _____ (Prosimo, navedite področje.)					
2.	Izboljšanje veščin za delo s ciljnim skupinami					
3.	Boljši stik in odnos s ciljno skupino					
4.	Boljši položaj v organizaciji/društvu, kjer sem zaposlen/a					
5.	Zaposlitev					
6.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti nisem pridobil/a ničesar					

12. Kako bi ocenili vključitev v projektne aktivnosti v celoti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

Zelo koristno	7	6	5	4	3	2	1	Popolnoma nekoristno
Zelo zanimivo	7	6	5	4	3	2	1	Popolnoma nezanimivo
Naučil/a sem se zelo veliko								Ničesar se nisem naučil/a

13. Kako ocenjujete spodaj navedene elemente?

(Prosimo, ustrezno označite.)

		Zelo dobro	Dobro	Povprečno	Slabo	Zelo slabo
1.	Kakovost predavatelja/mentorja					
2.	Organizacija izvedbe					
3.	Tema/vsebina					
4.	Način dela					
5.	Prilagodljivost aktivnosti/usposabljanja potrebam mojega dela					
6.	Svojo usposobljenost za delo s ciljno skupino po zaključku usposabljanja					

14. Katere aktivnosti bodo najkoristnejše v vašem vsakdanjem življenju in delu?

(Prosimo, opišite.)

---

15. Katere aktivnosti so po vašem mnenju manjkale v projektu, ste pa jih pričakovali in bi jih pri svojem delu potrebovali?

(Prosimo, opišite.)

---

16. Ali veste, iz katerega finančnega vira so se financirale projektne aktivnosti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

- Iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za kulturo
- Iz sredstev na lokalnem nivoju (občina)
- Iz sredstev izvajalca projekta
- Drugo _____
- Ne vem

17. Ali bi nam želeli še kaj sporočiti?

VPRAŠALNIK ZA UDELEŽENCE – MENTORJI

Splošni podatki

Naziv izvajalca

Naziv projekta

Podatki o koristniku

Spol

(Prosimo, ustrezno označite.)

moški

ženska

Starost

(Prosimo, ustrezno označite.)

od 25 do 34

od 35 do 44

od 45 do 54

nad 55

18. V okviru projekta sem izvajal/a:

(Prosimo, ustrezno označite.)

F) Teoretično usposabljanje

G) Praktično usposabljanje

H) Mentorstvo

I) Drugo (Prosimo, navedite.) _____

19. Kaj in v kolikšni meri menite, da so udeleženci z vključitvijo v projektne aktivnosti pridobili?

(Prosimo, ustrezno označite.)

		Zelo se strinjam	Se strinjam	Se niti ne strinjam niti strinjam	Se ne strinjam	Se sploh ne morem strinjati
1.	Vključitev v projektne aktivnosti jim je pomagala ponovno navezati stike z drugimi ljudmi					
2.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti so pridobili nova znanja					
3.	Vključitev v projektne aktivnosti jim je zagotovila zaposlitev					
4.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti se jim je izboljšala samopodoba					
5.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti se jim je izboljšala finančna situacija					
6.	Z vključitvijo v projektne aktivnosti niso pridobil/a ničesar					

20. Katere aktivnosti bodo po vašem mnenju udeležencem v njihovem vsakdanjem življenju in delu najbolj koristile?

(Prosimo, opišite.)

---

21. Katere aktivnosti so bile za vas najkoristnejše in katere aktivnosti so po vašem mnenju manjkale v projektu, ste pa jih pričakovali in bi jih pri svojem delu potrebovali?

(Prosimo, opišite.)

---

22. Ali veste, iz katerega finančnega vira so se financirale projektne aktivnosti?

(Prosimo, ustrezno označite.)

- Iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za kulturo
- Iz sredstev na lokalnem nivoju (občina)
- Iz sredstev izvajalca projekta
- Drugo _____
- Ne vem

23. Ali bi nam želeli še kaj sporočiti?

PRILOGA 2 – SEZNAM OPRAVLJENIH RAZGOVOROV

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Irena Marš Irena.mars@gov.si tel. 01 369 59 84	Ministrstvo za kulturo Maistrova 10 Ljubljana	10. 11. 2009
Alja Dražumerič alja.drazumeric@gov.si tel. 01 400 79 77	Ministrstvo za kulturo Maistrova 10 Ljubljana	10. 11. 2009
Krunoslav Karlovčec Krunoslav.karlovcec@gov.si tel. 01 30 83 285	SVLR Kotnikova 28 Ljubljana	10. 11. 2009
Suzana Čurin Radovič Suzana.curin@gov.si tel. 01 400 79 44	Ministrstvo za kulturo Maistrova 10 Ljubljana	10. 11. 2009
Urban Magušar urban.magusar@s5.net tel. 041 734 808	Združenje Fabrika Fabijana Metelkova 2 Ljubljana	13. 10. 2009
Denis Striković denis@averroes.si tel. 041 262 830	Kulturno-izobraževalni zavod Averroes Grablovičeva 14 Ljubljana	14. 10. 2009
Barbara Hočevar Balon barbara.hb@siol.net tel. 041 552 477	Kulturno-izobraževalni zavod Averroes Grablovičeva 14 Ljubljana	14. 10. 2009
Ela Porič ela.poric@gmail.com tel. 041 267 176	Kulturno-izobraževalni zavod Averroes Grablovičeva 14 Ljubljana	14. 10. 2009
Nermin Žilič nermin-zilic@gmail.com tel. 070 855 241	Kulturno-izobraževalni zavod Averroes Grablovičeva 14 Ljubljana	14. 10. 2009

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Ifet Suljič ifetsuljic@yahoo.com tel. 041 255 692	Kulturno-izobraževalni zavod Averroes Grablovičeva 14 Ljubljana	14. 10. 2009
Janko Hvasti janko.h2@gmail.com tel. 041 211 003	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Jelka Štular stular.jelka@gmail.com tel. 041 582 240	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Toni Mežan toni.bled@siol.net tel. 041 710 970	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Ksenija Tepina ksenija.tepina@gmail.com tel. 051 809 679	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Mira Marič tel. 031 487 361	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Aleksandra Alja Kump Ankerst tel. 070 714 105	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Bogomir Gajser tel. 051 649 978	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Janez Markelj markelj.tanja@gmail.com tel. 051 800 377	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Peter Rudl peterrudl@quest.arnes.si tel. 02 88 45 742; 041 712 599	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009

Vrednotenje instrumenta Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009 s pripravo priporočil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3. v OP RČV

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Marko Dijak mare@talija.com tel. 040 474 515	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Strmov 7 Kranj	15. 10. 2009
Ines Golobič tel. 051 245 567	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15.10.2009
Beti Lunder beti.lunder@gmail.com tel. 051 306 017	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Tonja Gašperšič tonja.gaspersic1@siol.net tel. 041 904 908	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Goran Perših goran.persih@quest.arnes.si tel. 041 389 686	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Sašo Gačnik saso.gacnik@gmail.com tel. 040 636 979	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Jakob Zelinka jakob.zelinka@gmail.com tel. 040 198 198	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Haris Tahirović harist-sarajevo@hotmail.com tel. 051 226 404	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Rok Kosec rok.kosec@radiostudent.si	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Tomaž Zaniuk tomaz.zaniuk@radiostudent.si	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Tit Podobnik thrunabilax@gmail.com	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Anže Tomič anze.tomic@radiostudent.si	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Bojan Andjelković bojan.andjelkovic@radiostudent.si	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Robert Mohorič robert.mohoric@radiostudent.si tel. 09 24 28 892	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Franci Jazbec franci.jazbec@radiostudent.si tel. 01 24 28 811	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Boris Vasev boris.vasev@radiostudent.si tel. Boris.vasev@radiostudent.si	Zavod Radio Študent Cesta 27. aprila 31 Ljubljana	15. 10. 2009
Branka Bukovec branka.bukovec@gmail.com tel. 041 764 762	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Milan Stepanović tel. 040 509 000	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Maja Sotirov maja.sotirov@gmail.com tel. 040 338 780	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Milorad Džudović tel. 041 221 331	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Dalibor Jugović daccajug@hotmail.com tel. 030 385 963	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009

Vrednotenje instrumenta Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009 s pripravo priporočil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3. v OP RČV

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Jože Kumer joze@jozekumer.com tel. 031 873 492; 07 306 69 80	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Marjanca Kočever marjanca.kocevar@t-2.net tel. 040 603 435	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Savka Fejzić savka.fejzic@gmail.com tel. 041 883 193	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Rozmanova 30 Novo mesto	16. 10. 2009
Boris Horvat	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Vlasta Juršek vlasta.jursek@ctrp-kranj.si tel. 04 257 88 26	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Darja Vahčič	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Alenka Sifker alenka.sifker@quest.arnes.si	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Dragoš Marko	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Ewa J. Gohhčar 999.ewa@gmail.com tel. 031 668 990	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Petra Čanak	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Robert Ronta drustvo.auris@gmail.com	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a	20. 10. 2009

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
	Kranj	
Martina Košir dgn.kranj@guest.arnes.si tel. 04 235 14 70	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Zlata Crljenko auris.zlata@t-2.net tel. 041 777 036	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko Huje 23/a Kranj	20. 10. 2009
Admir Baltič podalpski.selarr@gmail.com tel. 041 586 665	Zavod za umetniško produkcijo Kitch Tabor 8 Ljubljana	21. 10. 2009
Rok Pibernik rokpib@gmail.com tel. 031 223 638	Zavod za umetniško produkcijo Kitch Tabor 8 Ljubljana	21. 10. 2009
Lana Zdravkovič zavod@kitch.si tel. 01 231 59 13	Zavod za umetniško produkcijo Kitch Tabor 8 Ljubljana	21. 10. 2009
Nenad Jelesijević zavod@kitch.si tel. 01 231 59 13	Zavod za umetniško produkcijo Kitch Tabor 8 Ljubljana	21. 10. 2009
Miha Hočevar miha@nora-pg.si tel. 040 636 796	Zavod za umetniško produkcijo Kitch Tabor 8 Ljubljana	21. 10. 2009
Matjaž Juhast zdqns-slovenija@zveza-gns.si tel. 01 500 15 00	Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije Drcnikova 24 Ljubljana	22. 10. 2009
Sašo Letonja zdqns-slovenija@zveza-gns.si tel. 01 500 15 00	Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije Drcnikova 24 Ljubljana	22. 10. 2009

Vrednotenje instrumenta Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009 s pripravo priporočil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3. v OP RČV

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Darko Ristič zdqns-slovenija@zveza-gns.si tel. 01 500 15 00	Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije Drcnikova 24 Ljubljana	22. 10. 2009
Adem Anjefendič zdqns-slovenija@zveza-gns.si tel. 01 500 15 00	Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije Drcnikova 24 Ljubljana	22. 10. 2009
Matej Kos matej.kos@radiomars.si tel. 040 717 036	Zavod Mariborski radio Študent – Radio MARŠ Gospodsvetska 83 Maribor	15. 10. 2009
Janja Kranjc janjakranjc@yahoo.com tel. 041 788 838	Zavod Mariborski radio Študent – Radio MARŠ Gospodsvetska 83 Maribor	15. 10. 2009
Sebastjan Halič sebastjan.halic@triera.net tel. 041 788 838	Zavod Mariborski radio Študent – Radio MARŠ Gospodsvetska 83 Maribor	15. 10. 2009
Mira Muršič m.mursic@yahoo.com tel. 040 500 144	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Megi Kovač megi.kovac@hotmail.com tel. 040 715 384	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Andreja Horvat tel. 041 863 384	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Vinko Cener vinko.cener@gmail.com tel. 040830 756	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Martina Kositer martina.koster@gmail.com	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Polona Červek polonca.c@gmail.com tel. 041 866 480	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Mihael Rudl r.mihael@yahoo.com tel. 031 755 649	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Marjan Ornik marjan.ornik@gmail.com tel. 040 632 232	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Florentina Krasniči	ZULK – združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture Valvazorjeva 26 (prostori društva: Orožnova 5) Maribor	15. 10. 2009
Jasna Vidmar Svetlik jasna@avtizem.org tel. 031 762 980	CENTER Društvo za pomoč osebam z motnjami avtizma Lavričeva 5, Maribor (prostori društva: Valjhunova 11 Ljubljana)	16. 10. 2009
Vesna Melanšek vesna@avtizem.org tel. 031 470 187	CENTER Društvo za pomoč osebam z motnjami avtizma Lavričeva 5, Maribor (prostori društva: Valjhunova 11 Ljubljana)	16. 10. 2009
Imer Traja Brizani traja@brizani.si tel. 041 711 295	Romsko društvo Amala Nussdorferjeva 17 Ljubljana	16. 10. 2009

Vrednotenje instrumenta Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podporo njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009 s pripravo priporočil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3. v OP RČV

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Admir Baltič podalpski.selam@gmail.com tel. 041 586 669	Bošnjaška kulturna zveza Slovenije, p. p. 1624 Ljubljana	19. 10. 2009
Ale Botonjič ale.boltin@telemach.net tel. 041 838 110	Bošnjaška kulturna zveza Slovenije, p. p. 1624 Ljubljana	19. 10. 2009
Agata Sardelič novatio@siol.net tel. 051 270 542	Misija S – Društvo za trajnostni razvoj Pomurja Mlinska 1 Lendava	20. 10. 2009
Ludvik Levačič romano.nl.p@gmail.com tel. 02 57 11 549	Misija S – Društvo za trajnostni razvoj Pomurja Mlinska 1 Lendava	20. 10. 2009
Ludvik Horvat tel. 031 225 954	Misija S – Društvo za trajnostni razvoj Pomurja Mlinska 1 Lendava	20. 10. 2009
Goran Milošević goran.milosevic@siol.net tel. 041 328 045	Mozaik – društvo za socialno vključenost Lendavska ulica 1 Murska Sobota	21. 10. 2009
Andrej Lovrenčič andrej.lovrencic@siol.net	Mozaik – društvo za socialno vključenost Lendavska ulica 1 Murska Sobota	21. 10. 2009
Ladislav Horvat tel. 02 544 14 21	Mozaik – društvo za socialno vključenost Lendavska ulica 1 Murska Sobota	21. 10. 2009
Sandra Šifter tel. 02 545 13 70	Mozaik – društvo za socialno vključenost Lendavska ulica 1 Murska Sobota	21. 10. 2009
Branko Glavina tel. 040 873 984	Mozaik – društvo za socialno vključenost Lendavska ulica 1 Murska Sobota	21. 10. 2009

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Darja Stanisavljevič tel. 041 424 787	Mozaik – društvo za socialno vključenost Lendavska ulica 1 Murska Sobota	21. 10. 2009
Martina Hudorovič	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Manuela Hudorovič	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Silvija Hudorovič	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Marija Brajdič	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Anđelo Hudorovič	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Đuzepe Hudorovič	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Tom Gomizelj	Društvo zaveznikov mehkega pristanka Cesta 4. julija 58 Krško	22. 10. 2009
Anja Kure mk.d.vita@gmail.com	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave	3. 11. 2009
Ida Šorc	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave	3. 11. 2009
Kika Petrovič kikapet@siol.net	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave	3. 11. 2009

Vrednotenje instrumenta Javni razpis za izbor razvojnih projektov za dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti v letih 2008–2009 s pripravo priporočil za nadaljnje izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev prednostne usmeritve 4.3. v OP RČV

Oseba, e-naslov, telefonska številka	Institucija	Datum
Veronika Trdan veronika.trdan@gmail.com tel. 040 455 149	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave	3. 11. 2009
Hazra Bilić hazrabilic@gmail.com	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave	3. 11. 2009

PRILOGA 3 – FOTOGRAFIJE NEKATERIH DOGODKOV IZ PROJEKTOV

Št.	naslov projekta	Upravičenec
1	ZAPOSLOVANJE IN USPOSABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH TER VKLJUČEVANJE V ŠIRŠE DRUŽBENO OKOLJE PREKO SODOBNE IN TRADICIONALNE UMETNOSTI	AURIS – medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko
2	KULTEGRACIJA – SOCIALNO VKLJUČEVANJE KULTUR ETNIČNIH SKUPIN IN ROMSKE SKUPNOSTI	Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto
3	PANONSKA VAS – USPOSABLJANJE INVALIDOV ZA DELA NA PODROČJU OHRANJANJA IN KREATIVNE UPORABE KULTURNE DEDIŠČINE	MOZAIK – društvo za socialno vključenost
4	VKLJUČEVANJE ROMOV V JAVNO ŽIVLJENJE PREKO MEDIJEV	Društvo zaveznikov mehkega pristanka
5	KOVČEK SVETLOBE IN NOSTALGIČNI ZVOKI LAJNE; ULIČNO GLEDALIŠČE – KULTURNO-PODJETNIŠKA PRILOŽNOST NA MOJEM DVORIŠČU Z MOJO KULTURO	Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti
6	ZAPOSLOVANJE, PODPORA IN USPOSABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH ZA DELO S SPLETNO TELEVIZIJO	Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
7	TEORIJA IN PRAKSA: USPOSABLJANJE ZA MENEDŽMENT V KULTURI IN UMETNIŠKIH POKLICIH	ZULK – Združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture
8	BOŠNJAKI MED NAMI – USPOSABLJANJE ZA SOŽITJE KULTUR	Kulturno-izobraževalni zavod AVERROES Ljubljana
9	USPOSABLJANJE OSEB S POŠKODBO GLAVE ZA IZVAJANJE IN ZAPOSLOVANJE NA PODROČJU KULTURE	Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave
10	IDA – IZOBRAŽEVANJE RANLJIVIH SKUPIN ZA DELO NA AVDIOVIZUALNEM PODROČJU	Zavod Mariborski Radio Študent – Radio MARŠ
11	ŠOLA DOKUMENTARNEGA FILMA – MOJA DIGITALNA ZGODBA	Zavod za umetniško produkcijo KITCH
12	ROMANO BARVALIPE – ROMSKO BOGASTVO	»Misija S« - Društvo za trajnostni razvoj Pomurja
13	KULT – MEDIA, USPOSABLJANJE PRIPADNIKOV RANLJIVIH DRUŽBENIH SKUPIN NA PODROČJU MEDIJEV, KULTURE V MEDIJIH, KULTURNIH DOGODKOV TER NA RAZLIČNIH PODROČJIH KULTURNEGA MENEDŽMENTA	Zavod Radio Študent
14	GLASBENO-KULTURNE DELAVNICE ZA ROMSKE POLPROFESIONALNE GLASBENIKE	Romsko društvo Amala
15	BOŠNJAŠKA KULTURA V SLOVENIJI – OD PROSTOVOLJSTVA K PROFESIONALIZACIJI	Bošnjaška kulturna zveza Slovenije
16	SREDIŠČE ZA KULTURO AVTIZMA	CENTER, društvo za pomoč osebam z motnjami avtizma
17	MEDKULTURNO KOMUNICIRANJE IN USTVARJALNOST KOT OSNOVA NOVE KULTURNE SAMOZAVESTI SRBSKE SKUPNOSTI V SLOVENIJI TER RAZŠIRJANJE PROSTORA KULTURNEGA DIALOGA MED SLOVENIJO IN SRBIJO	Ustanova »Vukova zadužbina«
18	VAJA DELA MOJSTRA	Združenje Fabrika Fabijana

PRILOGA 3.1

AURIS – MEDOBČINSKO DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH ZA GORENJSKO

ZAPOSLOVANJE IN USPOSABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH TER VKLJUČEVANJE V ŠIRŠE DRUŽBENO OKOLJE PREKO SODOBNE IN TRADICIONALNE UMETNOSTI

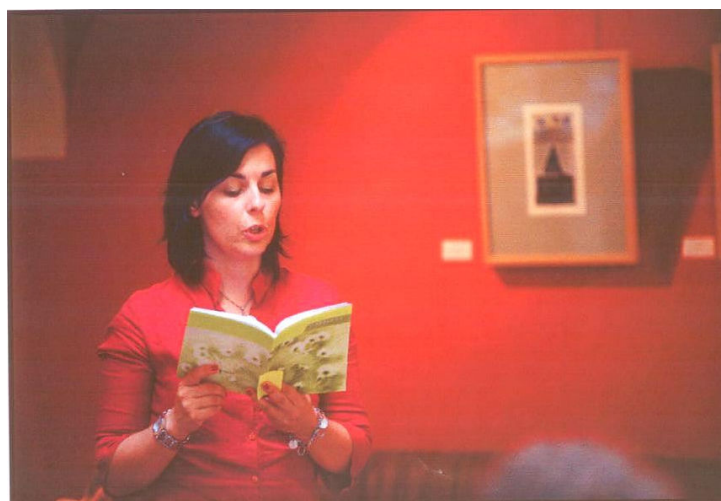

PRILOGA 3.2

DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE PROSTOVOLJNEGA DELA NOVO MESTO

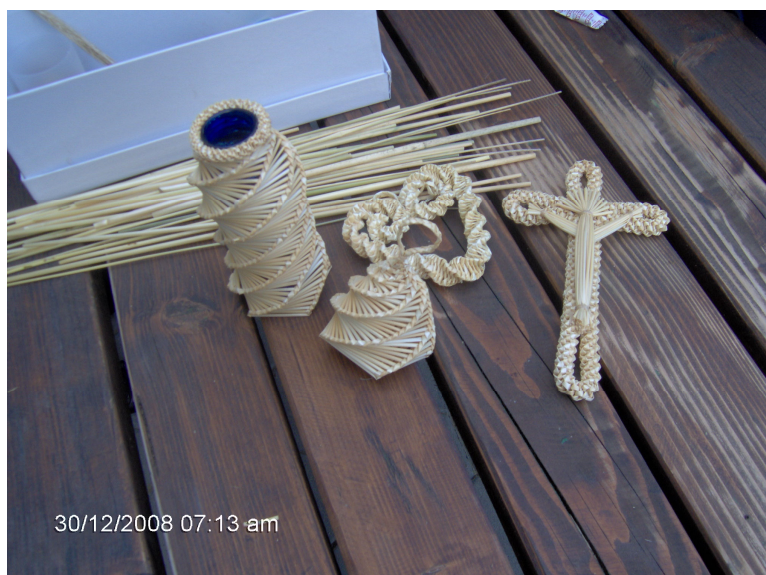
**KULTEGRACIJA – SOCIALNO VKLJUČEVANJE KULTUR ETNIČNIH SKUPIN IN
ROMSKE SKUPNOSTI**

PRILOGA 3.3

MOZAIK – DRUŠTVO ZA SOCIALNO VKLJUČENOST PANONSKA VAS – USPOSABLJANJE INVALIDOV ZA DELA NA PODROČJU OHRANJANJA IN KREATIVNE UPORABE KULTURNE DEDIŠČINE

PRILOGA 3.4

DRUŠTVO ZAVEZNIKOV MEHKEGA PRISTANKA

VKLJUČEVANJE ROMOV V JAVNO ŽIVLJENJE PREKO MEDIJEV

PRILOGA 3.5

GORENJSKO UMETNIŠKO DRUŠTVO KRANJSKI KOMEDIJANTI

KOVČEK SVETLOBE IN NOSTALGIČNI ZVOKI LAJNE; ULIČNO GLEDALIŠČE –
KULTURNO-PODJETNIŠKA PRILOŽNOST NA MOJEM DVORIŠČU Z MOJO KULTURO

PRILOGA 3.6

ZVEZE DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

ZAPOSLOVANJE, PODPORA IN USPOSABLJANJE GLUHIH IN NAGLUŠNIH ZA DELO S SPLETNO TELEVIZIJO

PRILOGA 3.7

ZULK - ZDRUŽENJE USTVARJALNIH LJUDI NA PODROČJU KULTURE

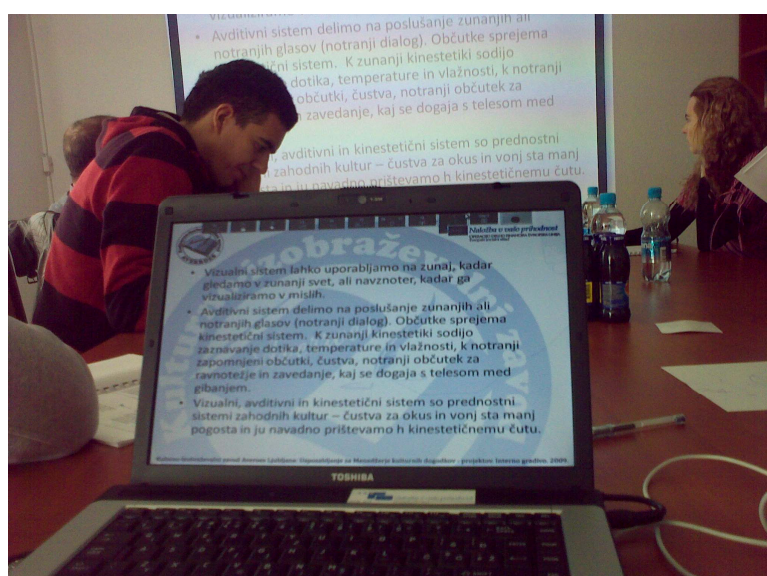
TEORIJA IN PRAKSA: USPOSABLJANJE ZA MENEDŽMENT V KULTURI IN UMETNIŠKIH POKLICIH

PRILOGA 3.8

KULTURNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD AVERROES

BOŠNJAKI MED NAMI – USPOSABLJANJE ZA SOŽITJE KULTUR

PRILOGA 3.9

DRUŠTVO VITA ZA POMOČ PO NEZGODNI POŠKODBI GLAVE

USPOSABLJANJE OSEB S POŠKODBO GLAVE ZA IZVAJANJE IN ZAPOSLOVANJE NA PODROČJU KULTURE

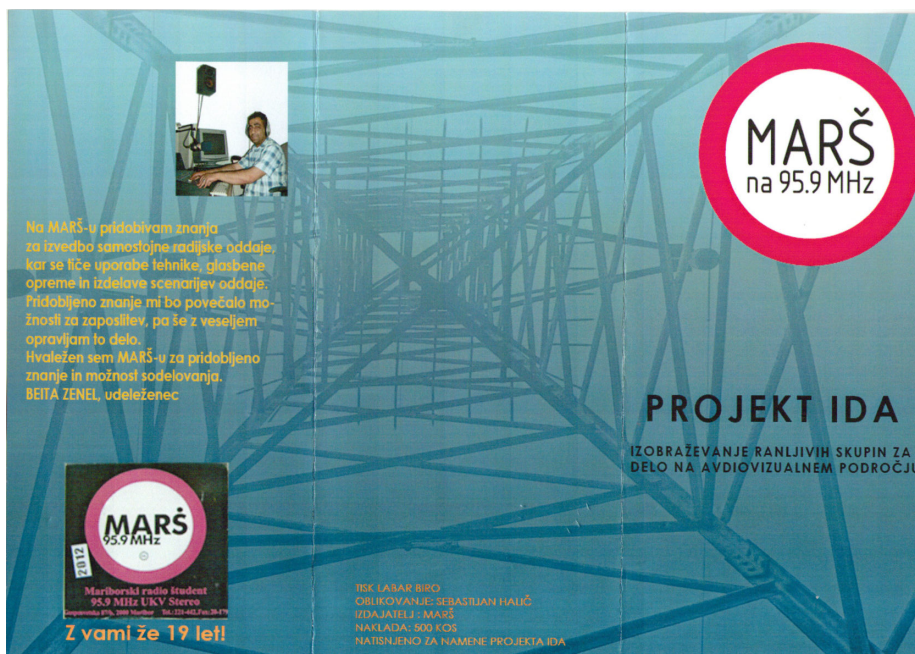

PRILOGA 3.10

ZAVOD MARIBORSKI RADIO ŠTUDENT – RADIO MARŠ

IDA – IZOBRAŽEVANJE RANLJIVIH SKUPIN ZA DELO NA AVDIOVIZUALNEM
PODROČJU

No MARŠ-u pridobivam znanja za izvedbo samostojne radijske oddaje, kar se tiče uporabe tehnike, glasbene opreme in izdelave scenarijev oddaje. Pridobljeno znanje mi bo povečalo možnosti za zaposlitev, pa še z veseljem opravičam to delo. Hvaležen sem MARŠ-u za pridobljeno znanje in možnosti sodelovanja.
BETIA ZENEL, udeleženec

MARŠ
na 95.9 MHz

PROJEKT IDA
IZOBRAŽEVANJE RANLJIVIH SKUPIN ZA
DELO NA AVDIOVIZUALNEM PODROČJU

MARŠ
95.9 MHz
Mariborski radio študent
95.9 MHz UKV Stereo
Kotnikova 28, 1000 Ljubljana Tel: (01) 308-31-78

Z vami že 19 let!

ISK: LASAR BIRČ
OBLIKOVANJE: SEBASTIJAN HALIČ
IZDAJATELJ: MARŠ
NAKLADA: 500 KOS
NATISNJENO ZA NAMENE PROJEKTA IDA

PRILOGA 3.11

ZAVOD ZA UMETNIŠKO PRODUKCIJO KITCH ŠOLA DOKUMENTARNEGA FILMA – MOJA DIGITALNA ZGODBA

Foto: Borut Krajnc

Foto: Borut Krajnc

Foto: Borut Krajnc

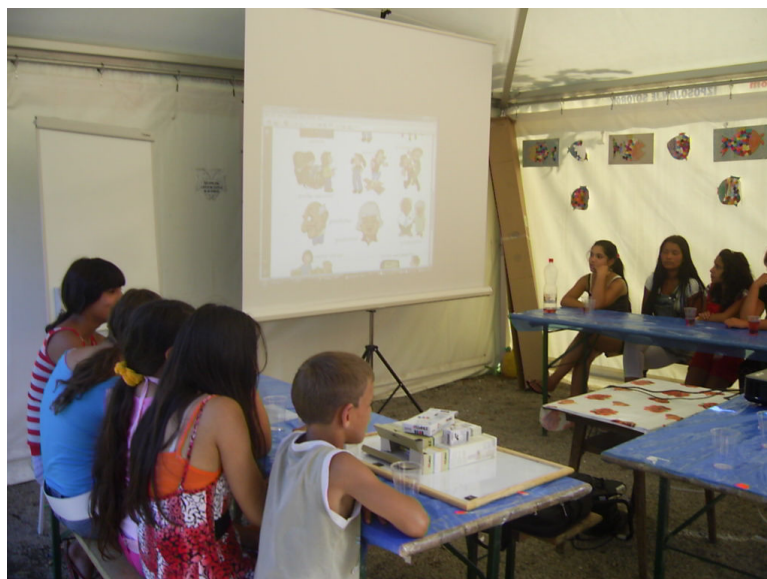
PRILOGA 3.12

»MISIJA * S« DRUŠTVO ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

POMURJA

ROMANO BARVALIJE – ROMSKO BOGASTVO

PRILOGA 3.13

ZAVOD RADIO ŠTUDENT

KULT – MEDIA, USPOSABLJANJE PRIPADNIKOV RANLJIVIH SKUPIN NA PODROČJU MEDIJEV, KULTURE V MEDIJIH, KULTURNIH DOGODKOV TER NA RAZLIČNIH PODROČJIH KULTURNEGA MENEDŽMENTA

PRILOGA 3.14
ROMSKO DRUŠTVO AMALA
GLASBENO- KULTURNE DELAVNICE ZA ROMSKE POLPROFESIONALNE
GLASBENIKE

PRILOGA 3.15

BOŠNJAŠKE KULTURNE ZVEZE SLOVENIJE

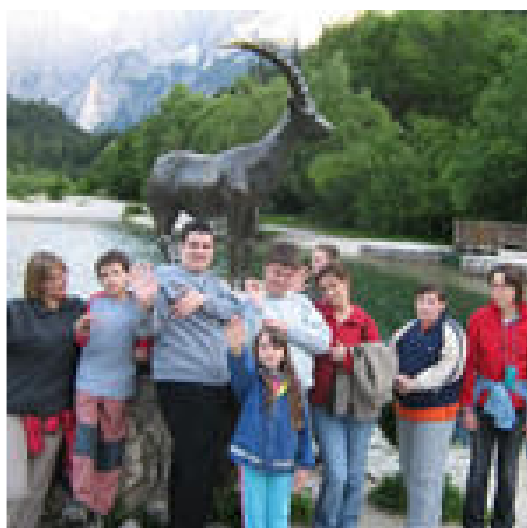
BOŠNJAŠKA KULTURA V SLOVENIJI – OD PROSTOVOLJSTVA K PROFESIONALIZACIJI

PRILOGA 3.16

CENTER, DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z MOTNJAMI AVTIZMA

SREDIŠČE ZA KULTURO AVTIZMA

PRILOGA 3.17

USTANOVA »VUKOVA ZADUŽBINA«

MEDKULTURNO KOMUNICIRANJE IN USTVARJALNOST KOT OSNOVA NOVE KULTURNE SAMOZAVESTI SRBSKE SKUPNOSTI V SLOVENIJI TER RAZŠIRJANJE PROSTORA KULTURNEGA DIALOGA MED SLOVENIJO IN SRBIJO

Projekt se ni izvajal.

PRILOGA 3.18

ZDRUŽENJE FABRIKA FABIJANA

VAJA DELA MOJSTRA

